

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Dispvatio VI. De Indiuiduo, seu singulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

38. *Ad primam confirmationem respondeo* negando consequentiam, quia non debent esse sicut numeri quoad omnem comparationem; (neque enim similitudo omnis debet currere quatuor pedibus ut aiunt) sed quoad hoc, quod quemadmodum essentia numerorum variatur per ablationem aut additionem cuiuscumque unitatis aut alterius numeri, ita essentia rerum variantur per additionem aut ablationem cuiuscumque prædicati essentialis; & quod quemadmodum omnes numeri magis quam numero differetes sunt diuersæ species: ita omnes essentia rerum, & omnes naturæ, plus inter se distinctæ quam numero, sunt dissimiles ac diuersæ species.

Ad secundam confirmationem dicendum quod non negetur processus in infinitum in causis essentialiter ordinatis, quia debent esse diuersæ species, & consequenter diuersæ perfectionis: sed quia deberent omnes actu existere, quando causant effectum, & quia hoc esset absurdum; vel quia ex aliis principiis colligitur quod causa superior debet esse perfectior inferiori, & consequenter si daretur processus in infinitum in illis, deberet dari aliqua creatura infinitæ perfectionis; nam de præto Deo, adhuc illæ causæ essent infinitæ; & propterea daretur aliqua ex illis infinitæ perfectionis, si haberent talem ordinem, de quo tamen discursu alias agendum erit. Quod si nulla alia ratio esset negandi illum processum, quam quod deberent esse diuersæ perfectionis, omnino sine fundamento sufficienti negaretur.

Quod
est æque
perfectum
cum alio
non ne-
cessario
debet
posse
aliud il-
lud produ-
cere.

Ad tertiam confirmationem respondeo non sequi, ex eo quod aliquid sit æqualis perfectionis cum alio, quod possit illud causare, sicut non sequitur ex eo, quod homo sit perfectior musca, aut boue, quod possit producere muscam aut bouem: & sicut non sequitur ex eo quod vna materia sit æque perfecta ac alia, aut vnus Angelus æque perfectus ac alius, aut vna gemma æque perfecta ac alia, quod possit aliam producere. Colligeretur autem non posse ab ipso produci à priori ex eo, quod non haberet virtutem ad hoc proportionatam, & à posteriori ex eo quod non haberetur vlla experientia, per quam posset constare quod haberet talem virtutem. Quod si tamen posset producere illam, esset causa æquiuoca ipsius, & eo supposito, negandum esset quod causa æquiuoca sit semper perfectior suo effectu omni; cuius oppositum fundatur in eo, quod hic negamus esse certum, nimirum quod species debeant esse inæqualis perfectionis.

39. *Obiicies quinto* Quæ sunt æqualia possunt inter se commensurari: sed quæ sunt dissimilis naturæ non possunt inter se commensurari: ergo omnia dissimilia sunt inæqualia in perfectione.

Respondetur distinguendo maiorem: quæ sunt æqualia, concedo; quæ non sunt, negatur. Similiter distinguo minorem: quatenus sunt dissimiles, concedo; quatenus conueniunt in tantitate perfectionis, nego minorem & consequentiam. Itaque quemadmodum albedo, ut tria, & nigredo ut tria, licet sint dissimilis naturæ, & forte inæqualis perfectionis, possunt tamen commensurari, in quantum conueniunt in tot gradibus perfectionis istius entitatis diuersæ; ita etiam albedo & dulcedo quantumuis haberent entitatem & perfectionem diuersam, possunt tamen conuenire in hoc, quod vna perfectio sit tanta, quanta est altera.

Responderi potest secundo negando minorem; commensurari enim, proprie loquendo, nil aliud est, quam vnū mensurare per applicationem alterius: sed certum est posse quem per applicationem vnus rei diuersæ naturæ ad aliam rem, & considerando quantum accedit, vel recedit à perfectione illius, mensurare perfectionem eius, hoc est scire quod habeat tantam, vel tantam perfectionem, & sic Philosophus dixit in vnoquoque prædicamento esse vnū quid, quod est mensura ac metrum reliquorum, quæ sunt in illo prædicamento: & sine dubio illud vnū est dissimilis naturæ vel omnibus reliquis, vel aliquibus, saltem ex illis.

Quod si intelligatur per commensurationem coextensio quantitatis vnus rei ad alteram sic, ut nec ex-

cedat, nec excedatur à quantitate alterius rei, etiam falsa est minor: quia res dissimiles possunt habere quantitatem perfectionis æqualem, propter rationem conclusionis; & consequenter vna quantitas ex illis potest in hoc etiam sensu commensurari per quantitatem alterius.

Possit hic merito queri quid sit perfectio rei, de qua queritur an vna species debeat habere maiorem vel minorem quam quæcumque alia species distincta. Quæ sane difficultas mihi maior est quam illa ipsa, quæ proponitur in questione & hæcenus, examinata est, & fortassis si illa declararetur, hæc facile solui posset. Respondeo autem breuiter, imprimis eam non esse perfectionem entis ut sic, quæ est bonitas ipsius de qua in Metaphysica, quia in hac omnia entia quantumuis diuersæ rationis conueniunt ita, ut quemadmodum omnes æqualiter participant ratione entis, ut sic, sic etiam æqualiter participant bonitatem eius, & quemadmodum nulla ex speciebus entis est magis ens, quam reliquæ: sic nulla est perfectior reliquis in perfectione, aut bonitate entis. Nec etiam est perfectio quanti talis molis, quia multæ species entis non habent molem quantitativam, hanc enim non habent vllæ substantiæ spirituales, verbi gratia Deus, Angeli, animæ rationales, nec accidentia vlla spiritualia. Est ergo conducentia rei in ordine ad bonum vniuersi, seu illa ratio ob quam aliquid est magis vel minus appetibile quam aliud. Cuius exactiorem notitiam relinquo ad materiam de Trinitate ubi agitur de perfectionibus relationum diuinarum, neque enim hic amplius de ea discurre licet, ubi hæc ipsa addenda erant ad supplendam lacunam quæ ex distributione Typographi in secunda impressione accidisset, nisi hæc proponerem.

DISPUTATIO VI.

De Indiuiduo seu singulari.

VIA Porphyrius in eodem capite, quo egit de specie, egit etiam de indiuiduo, seu singulari, (idem enim per vtrumque nomen in hoc tractatu ab authoribus communiter intelligitur) & quia etiam indiuiduum est correlatiuum, & inferius speciei prædicabilis, sicut species est correlatiuum generis; ideo tam conuenienter ac necessario de ipso post speciem, ac de specie post genus, tractandum videbatur. Quia autem duplex est consideratio indiuidui, vna metaphysica, qua consideratur secundum se, & prædicata sibi conuenientia independentem ab operationibus intellectus, aut ab ordine ad illas operationes, præsertim illas, quibus indiuiduum possit prædicari, aut non prædicari de aliquo: Altera consideratio est logica, qua consideratur cum ordine ad illas operationes: Prius agemus de indiuiduo secundum priorem considerationem, & postea secundum posteriorem.

QVÆSTIO I.

Quid est Indiuiduum metaphysicum, seu primò intentionaliter consideratum.

2. **P**orphyrius duas dedit indiuidui definitiones. Prima est quod sit illud, quod de vno solo prædicari potest, quæ descriptio cum sit indiuidui secundo intentionaliter accepti ad questionem vltimam. num. 93. referenda est. Secunda descriptio est quod indiuiduum sit illud quod ex proprietatibus consistit, quarum collectio nunquam in alio eadem erit. Has autem proprietates Boetius comprehendit hoc versu: *Forma, figura, locus, stirps, nomen, patria, tempus*. Itaque iuxta hoc, indiuiduum, seu singulare determinatum ac distinctum numero à quacumque alia re, erit quicquid habet determinatam aliquam formam, ut verbi gratia talem proportionatam dispositionem colorum, talem determina-

Dux Indi-
uidui
descri-
ptiones.

Quo scilicet
est vera
descriptio
Individui.

tam extensionem suarum partium, talem locum, in quo sit vel fuerit; talem stirpem seu familiam ex qua descendit; tale nomen, verbi gratia Petrum, aut Paulum; talem locum natiuitatis; & tale tempus in quo fuerit. Ideo autem hæc descriptio videtur bona, quia quicquid non habet aliquam ex his proprietatibus, necessarium debet esse distinctum realiter ab omni illo, quod habet omnes illas; & quia nihil realiter distinctum à re habente illas proprietates, habet illas omnes simul: hinc enim sequi videtur quod quicquid habet omnes illas proprietates, sit individuum determinatum distinctum ab omni alia re.

3. Dices: Petrus, qui hodie habet hanc formam, mane potest habere aliam formam: ergo esset individuum distinctum à se, quandoquidem non habeat mane collectionem illorum accidentium, quæ habuit heri.

Confirmatur, quia possum colligere Paulum esse distinctum à Petro iuxta hanc descriptionem ex eo, quod non haberet eandem formam cum ipso: ergo si Petrus hodie non habet eandem formam, quam habuit heri, debet dici quod sit hodie distinctum individuum à seipso heri, ita ut non sit hodie idem individuum, quod erat heri, sed aliud realiter distinctum, quo nihil est absurdius.

Respondeo sensum huius definitionis seu descriptionis esse, quod omnis res, cui tota hæc collectio competit, pro vno tempore sit individua & singularis, ac distincta realiter ab omni re, cui pro eodem tempore tota illa collectio non conuenit; ita, ut eo ipso, quo aliquis cognoscit Petrum non habuisse nomen, aut stirpem, aut locum, aut formam, aut figuram, aut patriam Pauli, pro eodem tempore, pro quo illa habuit Paulus, possit colligere quod Petrus sit individuum distinctum à Paulo sic, ut quamuis Paulus haberet eandem formam, figuram, & patriam, stirpem, locum, modo non haberet idem tempus, seu modo non existerent simul eodem tempore, adhuc essent numero distincti; & quamuis essent eodem tempore sic, ut vnus nunquam existeret sine altero, modo tamen haberent diuersa loca aliquando pro eodem tempore, adhuc essent numero distincti, & ita discurrendum de cæteris proprietatibus. Itaque non sufficit diuersitas formæ, aut stirpis, aut vllius proprietatis ex his quomodocunque, sed debet esse talis diuersitas, ut pro tempore, pro quo conuenit vna proprietas vni, non conueniat illa alteri.

4. His tamen non obstantibus certum est hanc descriptionem individui non esse bonam adæquate: primo, quia non comprehendit omne omnino individuum, nam non conuenit nisi indiuiduis, quibus prædictæ proprietates competere possunt: sed prædictæ proprietates non competunt omnibus indiuiduis, neque enim conueniunt Deo, nec Angelis, nec accidentibus singularibus, quia hæc non habent stirpem; nec Deus aut Angeli habent formam aut figuram, solæ enim substantiæ materiales habere possunt omnes illas proprietates; imo nec omnes substantiæ materiales habent stirpem proprie loquendo, ut patet de cælis & astris; nec etiam omnes substantiæ sublunares, imo nec omnes homines habent semper nomen aliquod particulare aut proprium.

Vnde sequitur prædictam descriptionem non competere omni indiuiduo; quare eatenus censenda est bona, quatenus verum est quod omnis res, cui competunt omnes illæ proprietates, sit individuum, & distinctum realiter à quacunque alia, cui non cõpetunt realiter omnes illæ proprietates pro eodem tempore; & etiã sit idem individuum realiter cum omni re, cui omnes simul competunt; sed neque in hoc ultimo sensu etiam id est ita necessario verum, quin possit de potentia Dei absoluta oppositum contingere. Vnde.

5. Secundo patet descriptionem non esse usque adeo perfectam, quin de potentia Dei absoluta possent aliqui duo homines habere eandem formam, figuram, locum, stirpem, nomen, patriam, tempus ita, ut per nullam ex his proprietatibus possit discerni alter ab alio; ergo non est verum vniuersaliter, quod duo individua distincta non possent conuenire in collectione prædictarum proprietatum.

Itaque concludo prædictam descriptionem solummodo valere in hoc ultimo sensu quantum ad naturalem modum procedendi, ita scilicet, ut naturaliter non accidat, ut hæc proprietates omnes pro eodem tempore competant diuersis indiuiduis.

Alia ergo descriptio danda est indiuidui, quæ omni prorsus indiuiduæ & singulari rei, siue substantiali, siue accidentali, siue spiritali, siue materiali, siue finita, siue infinita competere possit.

CONCLUSIO

6. Bene describitur individuum, seu singulare metaphysicum, seu primo intentionaliter acceptum esse id, quod ex se non potest inexistere pluribus, in quibus numeretur & diuidatur, & quorum quodlibet sit ipsum. Hæc est communis & Probatur primo, quia per individuum intelligitur illud, quod opponitur vniuersali, seu quod non habet talem modum inexistendi pluribus, qualem habet vniuersale, sed oppositum: at cui conuenit prædicta descriptio, non habet modum illum vniuersalis, sed oppositum: ergo prædicta descriptio est bona descriptio indiuidui.

Probatur secundo, quia per illam descriptionem declaratur natura indiuidui & singularis, quatenus distinguitur ab omni alio, quod non est individuum: nec illa descriptio vlli alteri conuenire potest, quam indiuiduo: ergo est bona descriptio indiuidui.

Confirmatur declarando descriptionem: dicitur id, hoc est quæcumque res, seu quodcumque ens: dicitur, quod ex se & ratione sua intrinseca nequit existere in pluribus, ut excludatur natura communis singularizata, quæ si nequeat inexistere pluribus, hoc non habet ex sua ratione intrinseca & formali, sed per accedens à singularitate, quæ in illa intrinsece non includitur, ut communiter supponitur. Additur, in quibus numeratur & diuiditur, quia si esset in pluribus sine diuisione aut enumeratione sui non impediret id singularitatem eius, nec propterea sequeretur quod non esset res singularis & indiuidua: vnde de facto natura diuina, non obstante quod sit in pluribus suppositis diuinis, adhuc est singularissima, quia non est in ipsis cum enumeratione aut diuisione. Et eodem modo quamuis eadem numero albedo poneretur in diuersis subiectis simul, adhuc esset indiuidua. Subiungitur denique, quorum quodlibet sit ipsum; quia totum homogeneum singulare, verbi gratia aqua, potest diuidi in plura cum enumeratione & multiplicatione ita, ut ex vna aqua, facta discontinuatione, reddantur plures aquæ singulares. Sed tamen id non impedit singularitatem aquæ diuise, quia non habet talem diuisibilitatem in plura, ut ipsamet aqua diuisa sit qualibet ex aquis, in quas diuiditur, neque enim facta diuisione verum est, quod vlla ex aquis discontinuatis sit aqua illa, quæ diuidebatur; sed potius verum est, quod non sit illa aqua, sed quod fuerit pars eius.

7. Obiicies primo, secundum Philosophum 7. Metaphysicæ. 3. Indiuidua nequeunt definiri aut describi, & hinc oritur, quod de indiuiduis non possit haberi scientia, nam si possent definiri, cur non possit de illis haberi scientia æque bene ac de aliis rebus definibilibus ac descriptibilibus, ergo prædicta descriptio non est bona, quia aliàs possent indiuidua describi.

Respondeo Philosophum loqui de indiuiduis, non quatenus conueniunt in cõceptu indiuidui, quia manifestum est illa, ut sic, quemadmodum possunt intelligi, ita posse describi aliquo modo; quicquid enim intelligimus & significamus per vocem, id possumus aliquo modo describere, aliàs non potuissimus explicare aliis significationem vocis, nec discernere illam ab aliis; & sic non intelligeremus nos, dum vteremur illis vocibus, quarum significata non possemus explicare. Itaque tantum voluit nos non posse indiuidua definire sic, ut possumus declarare naturam vllius particularis indiuidui, quatenus distinguitur ab aliis omnibus indiuiduis; & in hoc sensu etiã negatur de indiuiduis haberi posse scientiam, quod certe verissimum est, quia si quis vellet describere Petrum, ut distinguitur ab omnibus aliis indiuiduis possibilibus,

Descriptio
indiv
dui
meta
physici.

Descriptio
indiv
dui
explica
tur.

Quid
indiv
dium
potest
describi.

Quo scilicet
indiv
dium
describi
nequit.

non poterit formare ullam orationem, qua eum ut sic explicet, sicut nec poterit etiam formare in mente sua vllum conceptum de Petro, quo conceptum possit ipsum discernere ab omni alio humano indiuiduo. Poterit quidem ipsum distinguere ab indiuiduis non humanis concipiendo ipsum, & exprimendo, ut hominem; sed à Paulo, etiam simul existente cum alia etiam forma & figura, non poterit ipsum aut concipere aut describere conceptu aut descriptione sufficiente ad colligendum quod sit indiuiduum distinctum à Paulo; nam si Deus poneret eundem Petrum eodem tempore in alio loco cum diuersa forma & figura (ut fortassis potest de potentia absoluta, quemadmodum multi tenent) profecto eodem conceptu & descriptione, ac discursu, quo colligeretur Petrus distinguere à Paulo, colligeretur distinguere à seipso; unde cum male ex illa descriptione concluderetur Petrum distinguere à seipso, male etiam colligeretur ex illa, quod distingueretur à Paulo.

Sed quidquid sit de illo casu, certe Deus posset aliud indiuiduum tam simile quoad omnia Petro pro eodem tempore producere, ut nemo posset discernere vnum ab altero, & consequenter nemo potest describere vnum descriptione sufficiente ad hoc, ut posset ab altero illo discerni.

8. *Obiicies secundò.* Indiuiduum est communicabile pluribus, quorum quodlibet sit ipsum; diuiditur enim in hoc & illud indiuiduum; quæ faciunt numerum indiuiduorum, de quorum quolibet verum est quod sit indiuiduum diuisum in illa, non minus quàm diuiditur homo in Petrum & Paulum; ergo male dicitur in definitione seu descriptione præmissa, quod sit illud quod non possit sic multiplicari; & consequenter illa definitio non est bona.

Respondeo distinguendo antecedens: indiuiduum formaliter consideratum, hoc est, ut dicitur ineptitudinem illam inexistendi pluribus, est communicabile; quia possunt dari huiusmodi plures ineptitudines similes sibi, saltem proportionaliter, concedo antecedens; indiuiduum materialiter consideratum, hoc est quælibet aut vlla res, quæ dicitur indiuiduum secundum alia prædicata realia est sic communibilis, nego antecedens: & distinguo similiter consequens: male dicitur quod indiuiduum, secundum quod indiuiduum formaliter, sub conceptu scilicet ineptitudinis illius, sit sic communicabile, concedo, sed nego id dici in prædicta descriptione; male dicitur quod indiuiduum materialiter acceptum, id est, illa res, quæ dicitur indiuiduum, ut Petrus v.g. aut Paulus, aut hæc albedo, sit sic incommunicabilis, nego consequentiam.

Itaque quando dicimus quod indiuiduum sit incommunicabile, sensus non est quod indiuiduum sit incommunicabile secundum hanc vel illam rationem; sed quod quælibet res, quæ dicitur indiuiduum, sit simpliciter incommunicabilis, ita ut nulla talis res, quæ dicitur indiuiduum, possit dici simpliciter communicabile secundum alia sua prædicata præter ipsammet incommunicabilitatem.

QVÆSTIO II.

Verum ab omnibus Indiuiduis possit abstrahi aliqua ratio communis.

Resolutio huius quæstionis, præterquam quod in se sit utilis, multum lucis afferet resolutioni quæstionis præcedentis: non est autem quæstio, an ab omnibus indiuiduis aliqua ratio communis quomodocumque possit abstrahi: nam certum est quod ab omnibus indiuiduis animalis possit abstrahi ratio communis animalis, & ab omnibus indiuiduis hominis ratio communis hominis, & ab omnibus indiuiduis possibilibus quarumcunque specierum ratio communis entis, præsertim in sententia nostra assertentium quod omnes res cōueniant vniuocè in conceptu entis. Sed sensus quæstionis verus est, an ab omnibus indiuiduis abstrahi possit aliqua ratio communis; quæ ratio communis sit indiuiduum, & ratione cuius omnia, quæ sunt indiuidua, habent esse talia.

Prima sententia est indiuidua conuenire eodem modo in conceptu aliquo, quo omnes homines conueniunt in conceptu communi hominis. Ita *Huradus* sect. 7. de

specie, Auerſa q. 9. sect. 11. qui tamē dicit illum conceptum communem singularis ut sic, in quo conueniunt singularia omnia, non esse conceptum perfecte præcise à rationibus particularibus, quibus contrahitur, quod etiam tenet de conceptu communi hominis & similibus omnibus conceptibus communibus.

Secunda sententia est singularia non conuenire in aliquo vno conceptu communi, qui sit singularis, ut sic, sicut conueniunt omnes homines in conceptu communi. Ita *Scotus* 2. dist. 3. q. 6. cum suis communiter, quos sequuntur *Suares* disp. 5. *Aet.* sect. 2. *Fonseca* 5. *Met.* c. 6. q. 5. & alij plures.

Circa hanc autem sententiam aduertendum quod aliqui Scotistæ vtantur distinctione quadam; dicunt enim in indiuiduis metaphysicis, de quibus hic agimus, duo posse considerari, & naturam ipsam ut afficitur hæcitate; quæ natura ut sic denominatur indiuidua; & modum incommunicabiliter existendi, qui sequitur ad talem naturam, & est à quo formaliter denominatur indiuiduum. Hoc supposito dicunt ab ipsis naturis nihil abstrahi, quod possit de iis prædicari in quid, & sit indiuiduum aut natura indiuidua, bene tamen ab iis posse abstrahi aliquam rationem, in qua conueniant, & quæ de ipsis prædicari possit in quale, seu denominatiue. Deinde ulterius addit quidam Scotista, posse ab ipsis hæcitatibus, quas formaliter dicunt indiuidua, abstrahi rationem communem, in qua conueniant.

CONCLUSIO I.

10. *Non potest abstrahi aliqua ratio communis à singularibus, quæ sit singularis & prædicabile de omnibus singularibus realiter consideratis, hoc est de Petro & Paulo, & hac albedine & hac quantitate.* Hæc est iuxta secundam sententiam, & probatur manifeste primò, quia eo ipso quo illa ratio abstracta esset communis omnibus illis, non esset singularis, sed vniuersale non minus, quam natura humana est vniuersalis ex eo, quod sit ratio sic abstracta & communis: ergo esset, & non esset singularis, quod implicat.

Confirmatur, quia ideo natura humana abstracta & communis omnibus hominibus est vniuersale metaphysicum, & non singularis; quia est sic communis: ergo si ista ratio abstracta ab omnibus singularibus sit communis, non erit singularis, sed vniuersale.

Confirmatur secundò, quia ideo Petrus v.g. est singularis & non vniuersale, quia non est communis pluribus, quorum quodlibet sit ipsum; ergo si illud abstractum à singularibus sit commune pluribus indiuiduis, quorum quodlibet sit ipsum, sequitur manifeste quod non sit indiuiduum. Nec potest hic responderi, quod dicatur vniuersale, secundum diuersos respectus; nam singularis metaphysicè non debet esse secundum vllam rationem commune, ita ut prædicetur in quid de pluribus, quorum quodlibet sit ipsum; sicut nec vniuersale debet secundum vllam rationem esse tale, quin secundum se semper possit prædicari de pluribus. Deinde non possunt ostendi isti plures respectus, secundum quorum vnum illud commune esset singularis, & secundum alterum singularis.

Probatur secundò, argumento Scoti, quia si à singularibus, quæ talia sunt, posset abstrahi aliqua ratio communis, illa ratio deberet contrahi ad singularia hoc & illud, sicut animalitas in communi contrahitur ad brutum & hominē per rationalitatem & irrationalitatem; & sicut humanitas ipsa contrahitur ad Petrum per Petreitatem, & Paulum per Pauleitatem; sed hoc fieri non potest, quia alias daretur progressus in infinitum, nam quemadmodum Petro & Paulo potest dari ratio communis singularis ut sic, propter similitudinem, quam videntur habere, ita etiam pari ratione à differentiis contrahentibus illud singularis potest dari alius conceptus communis; nam similem habent proportionem; & ille conceptus communis erit contrahibilis per alias differentias, quæ rursus conuenient in alio conceptu communi contrahibili, & ita in infinitum: quo argumento postea vtetur ad ostendendum, quod differentia vltimæ non cōueniant in vllò conceptu communi, sed seipsis totaliter distinguant.

Quo sensu indiuiduum est communicabile & incommunicabile.

Sensus quæstionis.

Non potest abstrahi ratio communis, quæ sit singularis.

distinguuntur, quamvis habeat aliquam proportionem; de quibus propterea idem dicendum ac de hæcitatibus ac singularibus, quæ talia formaliter.

Concedit Aversus propter hoc argumentum, non convenire singularia in aliquo conceptu perfecte præciso à rationibus particularibus illorum; unde fortassis in re non disconvenit in hac conclusione, nisi quatenus supponit hoc non obstante, quod eodem modo conveniant singularia in conceptu communi, quo omnes homines in ratione communi hominis: quod nequit esse verum, quia ratio hominis in communi perfecte præscindit ab individuis.

12. *Probatur tertio*: quia si daretur aliqua ratio communis individuis, ut sic, quæ ratio esset individua, daretur aliqua ratio una communis omnibus naturis individuatis; sed hoc est absurdum, ergo & illud. Probatur sequela maioris, tum quia omne individuum dicit naturam materialiter & individualitatem formaliter, ergo individuum ut sic dicit aliquam naturam materialiter: sed non naturam aliquam determinatam, v.g. humanitatem, aut brutalitatem, ut est evidens, ergo naturam aliquam communem omnibus naturis determinatis. Probatur minor principalis, quia non potest assignari, quænam sit illa natura communis, nec potest ullus effectus in rerum natura assignari, in ordine ad quem deferretur.

Dices deferre in ordine ad fundandam illam singularitatem in communi.

Contra, quia absurdum est ponere aliquam naturam realem in rerum natura, quæ non habeat aliud munus, quam fundare singularitatem illam communem; & quæ admodum omnis natura, quæ fundat singularitatem in particulari, habet aliquod munus reale & physicum præter fundare illam singularitatem, v.g. humanitas habet esse principium operationum sensitiivarum & rationalium, & ita de cæteris naturis invenietur: sic etiam natura communis omnibus naturis singularibus debet habere aliquod munus physicum præter hoc, quod est fundare singularitatem in communi. Quo argumento usus sum supra ad probandum, quod non detur aliqua natura communis omnibus naturis univ ersalibus, quæ talibus, neque omnibus naturis genericis.

Confirmatur hæc probatio quia individuum illud commune habet singularitatem in communi, quæ constituitur in esse tali formaliter: ergo illa singularitas debet habere aliquam naturam sibi correspondentem, quam faciat singulare: ergo si non potest assignari talis, non dabitur tale individuum in communi.

Probatur quarto, quia si Petreitas poneretur non convenire in ullo conceptu communi cum Pauleitate, adhuc faceret totam humanitatem Petri singularizatam, & constitueret ipsum Petrum singularem formaliter: ergo frustra assignatur convenientia ipsius cum Pauleitate in aliquo communi.

CONCLUSIO II.

13. *Non potest aliquis conceptus positivus abstrahi à singularitatibus, qui & multiplicetur in ipsis, & prædicetur de ipsis in quid, aut quale, habeatque rationem singularitatis, aut constituat individuum aliquod ut sic.* Hæc videtur esse contra aliquos Scotistas: & probatur, quia singularitates, ut singularitates, sunt primo diuersæ sicut ipsæmet singularia formaliter loquendo; ergo non potest ab eis abstrahi aliqua ratio communis positiva ullo modo prædicabilis de ipsis, quæ sit singularitas, aut constitutum formale singularis ut sic. Antecedens patet ex dictis conclusione præcedenti.

Confirmatur efficaciter, quia si abstraheretur aliqua ratio ab ipsis, quæ esset singularitas, profecto illa ratio esset prædicabilis de ipsis in quid, & non solum in quale quid; sed aduersarij fatentur non posse abstrahi ab illis aliquam rationem prædicabilem in quid, sed solum in quale quid: ergo non potest admitti aliquid abstrahibile ab ipsis, quod sit singularitas, aut constitutum formale individui ut sic.

Quamvis autem *Scotus* 1. dist. 26. quæst. unica num. 6. non neget aliquid positivum commune prædicabile in

quale abstrahi posse ab ultimis differentiis, tamen non asserit ibi quod aliquod tale possit abstrahi, sed ex modo loquendi suo videtur data opera abstinere voluisse ab illa difficultate. Verba ipsius sunt. *Et ideo omne commune abstractum ab eis* (scilicet ab ultimis differentiis) *vel est conceptus omnino negatiuus, vel saltem non est quidditatiuus unius rationis.* Vbi adverte ly *saltem*, per quod videtur voluisse abstrahere ab illa difficultate, an conceptus non quidditatiuus possit abstrahi ab illis. Et licet rursus n. 8. ad finem illius quæstionis dicat: *Potest dici, quod ab individuis non tantum potest abstrahi species, quæ dicit quidditatem individuum, sed etiam aliquid proprium;* tamen non dicit hoc assertive, sed dubitative, ut patet ex illo modo dicendi *potest dici*, quo frequenter utitur, quando absolute non resoluit difficultatem, sed quasi dubitat de ipsa. Et præterea non dicit illud proprium individui esse singularitatem, aut constitutum individui ut sic. Per quod ruit fundamentum aduersariorum, qui dicunt suam sententiam esse expressam doctrinam Scoti.

14. Sed neque bene intellexisse videntur ultima verba iam citata à Scoto, dum dicit nimirum, quod aliquod proprium possit abstrahi ab individuis: nam hoc intelligunt de proprietate aliqua quarti prædicabilis; sed Scotus videtur omnino loqui de aliquo proprio, hoc est particulariter competente individuis, quæ talia sunt, siue illud proprium sit proprietas quarti prædicabilis, siue non sit, sed aliquid essentiale.

Nec etiam satisfaciunt difficultati communi, quæ sibi proponunt contra suam doctrinam, nempe quod si competeret individuis aliqua proprietas communis, deberet pariter competere aliquod prædicatum essentiale commune, à quo formaliter emanaret illa proprietas communis quia omnis proprietas communis multis supponit aliquod prædicatum essentiale commune multis; ergo si non competit ipsis aliquod prædicatum essentiale commune, neque competit ipsis aliqua proprietas communis.

Respondent ipsi negando sequelam, & distinguendo eius probationem: si illa passio communis sequatur ad prædicatum commune, concedunt: si non sequatur, negant.

Sed certe hæc responsio non est satis commoda, quia quando proponitur univ ersaliter, quod omnis proprietas sequatur ad prædicatum essentiale commune, distinguere illam propositionem univ ersalem de proprietate sequente prædicatum commune, & proprietate non sequente, cum intentum propositionis esset excludere proprietates non sequentes, videtur minus commodum.

Itaque potius deberent negare absolute antecedens probationis. Sed si illud negarent adhuc probari posset hoc modo: non maiorem habent similitudinem aut proportionem illa individua inter se in illis proprietatibus, quam in naturis, ut fundant & principiant illas proprietates: ergo si conveniunt in aliqua proprietate communi, etiam conveniunt in aliquo prædicato essentiali communi, ad quod sequuntur illæ proprietates. Probatur consequentia, quia ideo dicuntur convenire in proprietate communi, quia proprietates particulares eorum habent similitudinem aut proportionem inter se: ergo si naturæ eorum, ut fundant illas proprietates, habent tantam similitudinem, debent dici convenire in aliquo conceptu quidditatiuo communi.

Et sane quomodocumque responderi potest quod ex similitudine naturarum, ut fundant illas proprietates, non sequatur aliquod prædicatum commune. *Respondere* etiam poterit, ex similitudine proprietatum ad illas naturas sequentium non sequi quod detur ipsis aliqua proprietas communis.

15. *Obiicies primo*: effectus formales eiusdem rationis non possunt provenire, nisi à causis formalibus eiusdem rationis: sed à Petreitate & Pauleitate pronveniunt effectus formales eiusdem rationis, tanquam à causis formalibus: ergo ipsæmet sunt eiusdem rationis, & consequenter potest ab ipsis abstrahi aliquis conceptus communis, sicut potest à Petro & Paulo abstrahi humanitas, quia sunt eiusdem rationis in esse hominis. Probatur minor, quia utraque reddit formaliter naturam humanam singularizatam

L 3 cum

Non datur conceptus aliquis communis positivus omnibus individuis, in quid, aut quale.

Expositio Scoti.

cum ipsa faciens vnum per se incommunicabile vltius cum multiplicatione.

Confirmatur, quia Petreitas dicitur singularitas ex eo quod singularizet naturam, & Pauleitas etiā: ergo utraque conueniunt in conceptu singularitatis vt sic.

Confirmatur secundo, quia descriptio præmissa indiuidui conuenit vniuoce omnibus indiuiduis, vt talia: ergo conueniunt in ratione indiuidui vt sic.

Respondetur cōmuniter distinguendo maiore: effectus formalis eiusdē rationis nequit prouenire nisi à causis formalibus eo modo eiusdē rationis, quo effectus sunt eiusdem rationis, concedo; alio modo, nego maiore. Similiter distinguo minore: effectus eiusdē rationis, quantum ad proportionē aliquam, & similitudinē non exigentem aliquod prædicatū positium commune vtriusque, & ab illis præscindens, cōcedo minore; effectus formales eiusdem rationis quantum ad proportionem & similitudinem exigentem aliquod vnum prædicatum positium commune ipsis, & ab ipsis præscindens, nego minore, nec probatur sufficēter in hoc sensu, & distinguo consequens: ergo ipsæmet erunt eiusdem rationis quantum ad similitudinem & proportionem non exigentem aliquod prædicatum positium commune & præscindens, concedo consequentiā, quantum ad aliam similitudinem exigentē tale prædicatum, nego consequentiā.

16. *Ad primam confirmationem*, nego consequentiā, quia utraque potest dici singularitas ex eo quod singularizet, sine conuenientia in aliqua formalitate positua communi.

Ad secundam confirmationem, distinguo antecedens: cōuenit vniuoce ipsis, quasi per eam definiretur aliquod vnu præscindens ab indiuiduis in particulari, quod vnu in illis indiuiduis reperiretur secundū eandem rationē, nego antecedens; cōuenit ipsis vniuoce, quatenus omnia indiuidua indeterminate cōcepta, vt habēt similitudinē non exigentē prædicatum commune, &que primo per illam definitionē explicantur, & potest dici de quolibet ex illis, quod sit incommunicabile, concedo antecedens & distinguo etiam consequens: cōueniunt in aliqua ratione communi vna & determinata, nego consequentiā: in aliqua ratione importante plura indeterminate, concedo consequentiā: nec hoc facit contra conclusionē.

17. Pro cuius maiori declaratione aduertendum quod aliquando solet explicari conceptus aliquis determinatus vnus, vt cum dicitur: homo est animal rationale, aliquando vero solet explicari aliquis conceptus inuoluens plura etiam explicite, sed indeterminate, vt si quis vellet explicare hunc conceptum, quem haberet de aliquo animali, quod deberet esse vel rationale vel irrationale: dicendo, quod deberet esse vel potens discurre, vel impotens discurre. Quando explicatur primus conceptus, ea, quibus conuenit illa explicatio, debent conuenire in eodem cōceptu explicato per illam, & sic conuenit Petrus & Paulus in homine, quia definitio eius explicat vnā rationē determinatam, & conuenit ipsis. Quando explicatur secundus conceptus non debent illa, quibus conuenit explicatio & conceptus per illam explicatus, conuenire vniuoce in aliquo vno; nam licet verum sit quod hoc animal, assignando hominem, sit rationale vel irrationale, & illud alterum animal, assignando bucephalum, sit etiam rationale vel irrationale; tamen certum est quod non conueniunt ista animalia in aliquo conceptu vno positivo & determinato significato per illud prædicatum *rationale vel irrationale*.

Modò tota difficultas restat in colligendo quando describitur aut declaratur aliquis conceptus vnus determinatus, & quando non. Nam licet quando in explicatione ponitur coniunctio *vel* aut *aut*, vel aliquid simile, facile possit intelligi, quod explicentur plura indeterminate; tamen quando in explicatione non ponitur talis particula, vt contingit in definitione indiuidui præmissa, id non adeo facile est.

Confirmatur hæc difficultas, quia eo modo, quo nos dicimus quod indiuidua non cōueniunt in aliqua ratione cōmuni, & quod per definitionem indiuidui, vt sic, non

explicetur aliquid vnum determinatum, similiter posset quis dicere quod omnes homines non cōueniunt in ratione aliqua cōmuni hominis, & quod per definitionē hominis cōuenientē ipsis non explicetur aliquid determinatū, & sic tolleretur omnis vniuocatio perfecta ac omnis præcisio graduum superiorum ab inferioribus.

Ad hanc difficultatem respondetur colligendum esse quando cōcipitur, aut explicatur conceptus vnus determinatus, vel experientia ipsiusmet concipientis, qui in se per reflexionem potest aduertere, an vnum determinate, an verò plura indeterminate concipiat & explicet: vel certe currēdum est ad discursum, si experientia non sufficiat; & videndum est, an vnitas indeterminata conceptus illius posset dari: & si videatur quod sic, dicendum est quod sit vnus, si videatur quod non, dicendum quod non sit vnus, sed plures indeterminate. Vnde quia ex rationibus nostræ conclusionis sequitur non posse indiuidua, nec eorum hæccitates conuenire in aliquo conceptu vno determinate, qui sit indiuiduum, aut hæccitas, negandum est quod indiuiduum vt sic, dicat vllam rationem vnā, sed plures rationes indeterminate; & consequenter dicendum de eius definitione, quod non sit definitio vnus determinati, sed plurium indeterminati. Quod si aliquis existimet se experiri in suo intellectu vnum conceptum determinatum, dum concipit indiuiduum vt sic, reduci debet per discursum ad corrigendam suam imaginationem & experientiam, sicut reduci deberet is, qui existimaret baculum, qui apparet fractus in aqua, esse reuera fractum.

Et per hoc patet ad confirmationem, cuius sequela est neganda, quia habemus rationes, quibus colligimus indiuiduum, vt sic, non esse aliquid vnu præscindens ab indiuiduis: non habemus autē tales, ad dicendū quod homo vt sic, non sit quid vnum determinatū præscindens ab indiuiduis, quia talibus, imo habemus rationem vnde colligamus quod reuera præscindat ab illis, quia si non præscinderet ab indiuiduis, quia talibus, omnia indiuidua essent homines, nam omnia indiuidua, quia talia, &que deberent includere humanitatem, si non præscinderet humanitas ab omnibus indiuiduis, quia talibus. Vnde enervatur totū fundamētū *Auersa* supra sect. 11. quo vtitur ad probandū quod natura humana non præscindat perfecte à singularitatibus, sicut singularitas vt sic nō præscindit perfecte à singularitatibus in particulari.

18. *Hæc est responsio cōmuni* Scotistarū, quæ tamē mihi semper visa fuit difficilis, quia videbatur mihi sternere viam ad negandā præcisionē obiectiui entis à suis inferioribus & aliorū etiā gradū cōmuniū: tam quæmadmodū dicuntur indiuidua omnia conuenire in vna ratione & describi posse vna definitione; quamvis nullus cōceptus sit abstrahibilis ab illis, in quo cōueniunt vniuoce, & quamvis nō habeat similitudinē, ex qua inferri possit talis conceptus abstrahibilis, ex eo scilicet quod habeat proportionē quandā inter se, vt dicitur in tota hac responsione: ita sane posset dici, quod omnia entia cōuenirent tantū proportionaliter in ratione entis, & quod inde nō sequatur, quod illa ratio entis sit ratio vna abstracta ab illis. Et quemadmodum dicitur quod omnia indiuidua nō cōueniunt in conceptu aliquo determinato indiuidui, sed in indeterminato: ita etiā posset dici quod omnes homines nō cōuenirent in vno conceptu determinato hominis, sed in indeterminato: nam quantum ad experientiam cōcipientis, si quis aduerterit, nō inueniet prorsus in suo cōceptu de homine, vt sic, maiore determinationē, quā de indiuiduo vt sic. Nec refert quod non sit tā incōueniens, quod omnes homines cōueniāt in ratione hominis vt sic, aut omnia entia in ratione entis abstracti & præcisi, quā quod cōueniant omnia indiuidua in ratione indiuidui vt sic, ob rationes præmissas pro cōclusionē, quæ id probat de indiuiduis, non probat vero de hominibus, aut entibus. Nā quāvis hoc sit verū, & propterea non possit probari quod entia omnia non cōueniant vniuoce in ratione abstracta entis, aut omnes homines in ratione abstracta animalis; tamē, non potest afferri vlla ratio, ab quam colligatur, quod

Aliquan-
do des-
cribitur
cōceptus
determin-
atus, ali-
quando
indeter-
minatus.

Quomo-
do possit
colligi
quis cō-
ceptus
describi-
tur.

Impu-
gnatur
prædicta
responsio.

quod conueniant in conceptu determinato, aut quod habeant aliam similitudinem quam proportionis, supposita hac doctrina.

Itaque respondeo aliter, concedendo quod singularitates, ac indiuidua omnia, quæ talia, sint conceptibilia conceptu tã determinato, quã omnes homines quæ homines; & quod etiam sint tam similia inter se & definibilia vna definitione vniuoce competere ipsis, quemadmodum omnes humanitates, vt præcindunt à singularitatibus, sunt definibiles & similes, quia est eadẽ ratio de omnibus quantũ ad hoc: sed nego tamen ultimã consequentiã, quæ facit cõtra conclusionẽ, nẽpe quod inde sequatur, quod conueniant in aliqua ratione abstracta ab ipsis & præcisã, sicut nec omnes humanitates, vt abstrahuntur à singularitatibus, conueniunt in aliqua vna humanitate abstracta ab ipsis. Cuius ratio est, quia quotiescunq; datur vna ratio abstracta, & præcisã ab aliquibus, debet esse alia ratio distincta, à qua præcinditur, & per quam contrahatur ad illa, à quibus præcinditur. In humanitatibus autem, vt præcindunt à singularitatibus, non datur aliqua ratio, per quã contrahatur ad ipsas humanitates vt sic abstracta ab illis; & idem est de singularitatibus, & indiuiduis vt mihi manifestũ apparet; & hinc fortassis proprius diceretur quod humanitates omnes, vt sic, essent vna ratio, quã quod cõuenirẽt in vna ratione, quod etiã de singularibus, quæ talia sunt, dicendũ esset; nimirũ quia sunt omnino sub illa ratione similia sic, vt intellectus nõ possit reperire vllã differentiã inter illa, vt sic cõsiderata, magis, quam si reuera essent vnũ numero realiter loquendo. Per quod etiam patet, ad duas confirmationes distinguendum esse vtriusque consequens: in ratione indiuidui vt sic, abstracti, nego, quia non datur talis ratio: conueniunt in ratione indiuidui vt sic, quatenus sunt similia in ratione indiuidui, & conceptibilia eodem conceptu, concedo consequentiã.

19. *Obiicies secundò* aliquis posset esse certus de aliquo homine, quẽ videret à longe, quod esset indiuiduũ humanũ, & incertus, an Petrus vel Paulus; ergo conceptus indiuidui humani est præcindens, & distinctus à conceptu indiuiduorum in particulari, & cõmunis ipsis vniuoce & intrinsece inclusum in illis. Probatur cõsequentiã, quia de eodẽ conceptu nequit intellectus esse certus & incertus: ergo cõceptus indiuidui humani, de quo certus est intellectus quod sit ibi, in casu proposito est distinctus à conceptu Petri, de quo est incertus an sit ibi.

Confirmatur, quia hoc argumẽto probat Scotus in 1. dist. 3. & 8. vniuoctionem & præcisionem entis vt sic ab omnibus entibus in particulari: ergo vel valet ad propositum præsens, vel non valet ad propositum Scoti.

Respondetur communiter, distinguendo antecedens: potest esse certus quod sit indiuiduum humanum habendo aliquem conceptum vnum determinatum de illo indiuiduo, nego antecedens: habendo aliquem conceptum indeterminatum & vagum, concedo antecedens, & distinguo consequens: est præcindens & distinctus per modum alicuius determinati, nego consequentiã, per modum indeterminati, concedo consequentiã: & ad probationem dico aliquem non posse esse certum & incertum determinate de aliquo conceptu: bene tamen posse esse certum indeterminate de aliquo conceptu, quatenus scilicet certum est ipsi quod ille conceptus vel alius aliquis existat; & tamen esse incertum determinate de illo conceptu, quatenus ignorat an ille determinate existat potius quam alius.

Ad confirmationem dicitur, Scotum vti isto argumẽto ad probandum vniuoctionem entis, supponendo conceptum entis, de quo aliquis posset esse certus, esse determinatum, & ex ista hypothesi concludit bene vti istius argumẽti, quamvis nihil possit concludere in casu nostro, in quo conceptus, de quo habetur certitudo, est indeterminatus, vt dixi.

Hæc etiam responsio patitur eandem difficultatem cum responsione communi ad obiectionem præcedentem: nam omnino tam determinatus est cõceptus quẽ aliquis habet de alio, quod sit indiuiduum, non cognoscens quod-

nam indiuiduum sit, quam ille, quem habet de aliquo, quod sit animal aut ens, non cognoscens quod animal aut quod ens, cuius oppositum supponitur, aut dicitur in hac responsione.

Respondeo ergo aliter, distinguendo consequentiã conceptibus indiuiduorum in particulari, qui sint cõceptus proprii & per se eorum, nego consequentiã: qui sint conceptus eorũ cũ ordine ad rationes aliquas accidentales, concedo consequentiã. Itaque quando intellectus cõcipit aliquid sub cõceptu alicuius hominis singularis, habet hunc conceptũ quod illa res sit homo indiuisibilis in plura inferiora, & quando concipit indiuiduũ determinatum hominis, v.g. Petrum, supra primum conceptum non habet nisi conceptum hominis indiuisibilis talis, v.g. albi vel nigri, vel Religiosi, vel Hiberni, vel nati ex talibus parentibus; ille autem conceptus non est proprius & per se conceptus illius indiuidui, sed omnino accidentalis ipsi: posset enim competere aliis indiuiduis, vt est manifestũ: ergo conceptus indiuidui, vt sic, non est distinctus à conceptu per se indiuidui in particulari vllius: licet sit distinctus à conceptu accidentario, qui haberi posset de aliquo indiuiduo in particulari. Quod ex dicendis in Metaphysica de præcisione entis magis adhuc patebit. Ad probationẽ consequentiã dico, quod intellectus nõ possit esse certus & incertus de eodẽ cõceptu: & concedo quod sit certus, quod res, quã videt sit indiuiduũ humanũ: nego tamẽ quod sic sit incertus an sit tale indiuiduũ humanũ secundũ proprium & per se conceptũ talis indiuidui, quia nõ habet pro hoc statu talẽ conceptũ de indiuiduo, sed est incertus an sit tale indiuiduũ secundũ conceptũ nõ propriũ talis indiuidui, sed accidentale; nec est inconueniens quod detur conceptus indiuidui vt sic, abstractus & præcisus à conceptibus nõ propriis, sed accidentalibus, qui haberi possunt de indiuiduis in particulari, sicut potest haberi cõceptus eiusdẽ indiuidui abstractus à variis aliis conceptibus, qui haberi possunt de ipso, etiam vt indiuiduo.

Ad confirmationem dico Scotum probare vniuoctionẽ & abstractionem entis ex eo, quod de ente possit haberi proprius conceptus, de quo intellectus possit esse certus; cum tamen esset incertus, an res, de qua haberetur talis conceptus, possit concipi sub conceptu proprio & per se accidentis, aut substantiæ; vnde non currit idem discursus in proposito vt patet ex dictis.

20. *Obiicies vltimo*: magis inter se cõueniunt Petreitas & Pauleitas, quam alterutra cum Bucephalitate: ergo conueniunt in aliquo conceptu communi.

Respondeo primò distinguendo antecedens: magis inter se conueniunt realiter, quatenus identificantur naturæ dissimili illi naturæ, cui identificatur Bucephalitate; concedo antecedens; formaliter & quatenus hæccitates, nego antecedens & consequentiã.

Respondeo secundò etiam distinguendo antecedens, sed alio modo: magis inter se conueniunt, & sunt similes similitudine proportionis non exigente prædicatum cõmune, quod sit fundamentum illius conuenientiæ, aut similitudinis, nego antecedens; sunt enim tam primò diuersa inter se, quam sunt primò diuersa à Bucephalitate: magis inter se conueniunt & sunt similes similitudine proportionis non exigente prædicatum positium vtrique cõmune; concedo antecedens, & nego consequentiã. Quod autem aliqua possunt habere maiorem inter se proportionem quam cum aliis, licet non conueniant in aliquo prædicato cõmuni vniuoce, suaderi solet exemplo hominis veri & picti qui non conueniunt vniuoce in ratione hominis, sed æquiuoce: & tamen magis sunt sibi similes & proportionati, quam alteruter esse lapidi.

Non credo tamen hoc exemplũ esse sufficiens, quia in illo conceptu, in quo cõueniunt æquiuoce homo pictus & verus, qui est cõceptus hominis, hoc est animalis rationalis, nõ sunt magis similes inter se, quã cũ lapide, cũ ille integer cõceptus excludatur æque ab homine picto, ac à lapide, & soli homini vero cõueniat. In illo vero cõceptu, in quo sunt similes, cõueniunt vniuo-

Indiuidua omnia qua indiuidua sunt similia.

Impugnatur.

ce, sunt enim similes & proportionati in hoc, quod uterque habeat colores cum tali proportionem externa, & in hoc conueniunt vniuocē.

Alia exempla possent afferri de vltimis differentiis substantialibus, quæ maiorem habent inter se similitudinem & proportionem quam cum differentiis accidentalibus vllis, & tamen sunt primo diuersæ & non conuenientes in aliquo conceptu communi determinato. Sed re vera est eadem difficultas de his, ac de differentiis indiuidualibus, vnde non conducunt ad probandum aliquid de indiuidualibus. Sed nec est necesse adducere exempla, quando adest ratio, vt contingit in proposito.

QVÆSTIO III.

Utrum natura specifica reddatur formaliter indiuidua per positium, vel negatiuum.

21. **E**Xtra cōtrouerſiam est naturā specificam indiuiduatam, seu indiuiduum, esse incommunicabile formaliter, etiā vt incommunicabile dicit formaliter negationem cōmunicabilitatis: nam sine dubio in quolibet indiuiduo datur talis negatio, & illa dat ipsi aliquā denominationem, non aliam quam incommunicabilis: ergo indiuiduum est formaliter incommunicabile, vt incommunicabile dicit formaliter talem negationem, & cōstituitur etiam in esse incommunicabilis per huiusmodi negationē formaliter. Sed cōtrouerſia est, an ab illa negatione habeat per se primō constitui formaliter indiuiduum, vt indiuiduum dicit aliquid distinctum supra naturam, quæ de se formaliter non est indiuidua, v.g. à natura humana abstracta ab indiuiduis. Cuius cōtrouerſiæ pars illa, quæ dicit indiuiduum constitui formaliter per negatiuum, erit vera, si non requiratur aliqua formalitas positiua distincta aliquo modo à natura specifica ad cōstitutionem indiuidui, aut ad pullulationem illius negationis; seu si illa negatio possit sequi ad ipsam naturam specificam formaliter secundum se consideratam; si vero negatio illa nequeat sequi, aut pullulare ex illa natura, sed requirat necessario aliquam aliam formalitatem positiuam distinctam aliquo modo à natura specifica, tum indiuiduum constituetur per se primo in esse tali per illud positium, & non per negationem ad illud sequentem. Et hic est verus ac genuinus sensus cōtrouerſiæ; quod bene aduertendum est.

22. *Prima sententia est Henr. quod l. 5. q. 8.* Indiuiduum nihil aliud dicere supra naturam specificam, præter negationem diuisionis illius, quæ repugnat indiuiduo, qua tali, & consequenter indiuiduum per se primo constitui formaliter in esse talis per negationem. Ab hac sententia meo iudicio parum differunt in re ipsa *Nominales cum Occamo l. d. 2. q. 4. & 6.* qui existimant non oportere quarere principia indiuiduationis distincta à naturis specificis, sed omnem cuiuscumque rei singularis naturam esse seipsa singularem; nam non negant omnem talem naturam habere negationem comunicabilitatis, sed negant aliquod positium distinctum à natura, esse necessarium ad hoc, vt pullulet ista negatio; & consequenter intentum ipsorum est, quod indiuiduum non habeat aliquod principium positium indiuiduationis suæ distinctum ab ipsa natura specifica: quæ in re est sententia Henrici.

Secunda sententia est requiri quidem aliquid positium, quod sit principium formale & indiuiduationis & negationis illius, quam dicit indiuiduum, sed ab illo tamē positio non perfecte præscindi ipsam naturam, sed imperfecte: ita *Auerſa* supra sec. 2. & 11. & iuxta hoc conatur explicare primam sententiam.

Tertia sententia est requiri aliquid positium, à quo natura specifica perfecte præscindit. Hæc est communissima cum *Doctore 2. dist. 3. qu. 2.* & suis, quos sequuntur *Suares dist. 5. Met. sec. 2. Fonseca 3. Met. c. 6. q. 5.* quam etiam sententiam tenent Thomistæ inferius citandi, licet forte ex illis aliqui possent adduci ad secundam sententiam.

CONCLUSIO I.

23. *Indiuiduum dicit aliquid formaliter ultra id quod dicitur natura specifica.* Hæc est communis apud omnes, quæ

muſ in terminis videantur dissentire Nominales, qui tamen explicandi sunt iuxta primam sententiam præmissam. *Probat*ur, quia quando concipimus indiuiduum, concipimus aliquid incommunicabile pluribus cum numeratione, & quando concipimus naturam specificam non consideramus aliquid sic incommunicabile: ergo indiuiduum dicit aliquid formaliter quod non dicit natura specifica.

Confirmatur per probationes sequentis conclusionis.

CONCLUSIO II.

24. *Datur aliquod principium positium aliquo modo distinctum à natura specifica, quod sit principium formale indiuiduationis & negationis illius, quam dicit indiuiduum quæ tale.* In hac conueniunt authores secundæ & tertiæ sententiæ contra primam sententiam, prout communiter intelligitur, quia *Auerſa* illam sententiam sic explicat, vt cum sua conueniat. *Probat*ur conclusio primo, quia indiuiduum dicit formaliter aliquid supra naturam specificam, vt iam probatum est: sed non aliquid negatiuum: ergo positium. *Probat*ur minor, quia si quid negatiuum diceret, maxime negationem comunicabilitatis, qua mediante repugnat, vt multiplicetur numerice: sed hæc negatio præsupponit aliquid positium, ratione cuius competit indiuiduo: ergo illud, quod dicit indiuiduum supra naturam, debet esse aliquid positium. *Probat*ur minor, quia omnis negatio competit alicui, vel ex ratione alicuius se tenentis ex parte fundamenti, vel ex eo quod tollatur à fundamento, aut non ponatur in ipso aliquid positium, quod posset in ipso poni; v.g. negatio rationalitatis in bruto præsupponit in ipso differentiam positiuam, quæ contrahit animal ad ipsam, & negatio albedinis competit ipsi ex eo, quod non ponatur in ipso albedo, aut ex eo quod tollatur ab ipso, aut ex eo quod ponatur in ipso nigredo, cum qua non posset stare albedo, & ita de reliquis negationibus discurrendum est: ergo negatio comunicabilitatis competens indiuiduo, ideo competit ipsi, quia habet aliquod positium in se, ratione cuius competit ipsi, vel quia ponitur in ipso aliquid positium distinctum à se, vel quia tollitur ab ipso aliquid positium, cum quo posset esse; sed ex his tribus modis primus, & secundus probaret nostram conclusionem, quia daretur aliquid positium in indiuiduo quæ tale, ratione cuius competeret ipsi ista negatio: tertius autem modus dici nequit, quia nihil positium potest auferri ab indiuiduo, ratione cuius ablati competeret ipsi negatio comunicabilitatis, nisi comunicabilitas: sed hæc indiuiduo nequit competere: ergo negatio, quam dicit indiuiduum, competit ipsi ratione alicuius positiui, per quod manet probata minor principalis. *Probat*ur iam consequentia principalis, quia illud positium non est ipsa natura specifica præcise, vt talis, formaliter loquendo: ergo aliquid aliud. *Probat*ur antecedens, tum quia natura specifica, formaliter vt talis considerata, non concipitur vt indiuidua, nec vt habens talem negationem, imo potest considerari vt multiplicabilis, seu saltem, vt talis cui ex ratione sua formali non repugnat multiplicari, aliàs non posset considerari vt vniuersalis: ergo vt concipiatur indiuiduata, & cum tali negatione, debet considerari sub aliqua alia formalitate positiua.

25. *Vis totius huius rationis ponitur à Scoto breuiter hoc modo:* omnis negatio, quæ est repugnantia, aut quæ nequit separari à subiecto, præsupponit in subiecto illo aliquid positium, ratione cuius competat ipsi illa negatio inseparabiliter: sed negatio, quam dicit Petrus, nequit separari ab ipso, repugnat enim Petrum multiplicari numero: ergo præsupponit in illo aliquid positium: non naturam specificam: ergo aliquid aliud positium aliquo modo distinctum.

Dices: negatio, quam dicit indiuiduum, est negatio, à qua habet non esse, nec posse esse in pluribus, de quibus prædicetur cum multiplicatione: sed talis negatio cōpetit ipsi naturæ specificæ, quæ est in ipso: neque enim de facto illa natura, quæ est in Petro, est, aut potest esse in Paulo:

aliquid formaliter ultra naturam specificam.

Principium formale indiuiduationis est aliquid positium.

Paulo: ergo negatio, quam dicit indiuiduum, sequitur ad ipsam naturam specificam indiuidui.

Respondeo distinguendo minorem: competit ipsi formaliter, ut natura specifica, nego minorem: competit ipsi realiter & ratione hæcæitatis annexæ, concedo minorem. Ad probationem dico, quod repugnet quidem ipsi naturæ specificæ, quæ est in Petro, diuidi in plura realiter, & à parte rei, non tamen formaliter, & ut consideratur in esse naturæ specificæ præcise.

Dices: ergo posset quantum est ex se plurificari.

Respondeo distinguendo consequens: posset quantum est ex se realiter loquendo, nego; formaliter loquendo quatenus ut natura non dicit formaliter repugnantiam, ad hoc, concedo; neque id est absurdum. Itaque, quemadmodum animal, quod est in homine, quandoquidē identificetur realiter rationalitati, nequit de potètia absoluta simpliciter esse in bruto, licet id ipsi non repugnet ex conceptu suo formalis natura, quæ est in Petro, nequit esse in Paulo realiter, quia identificatur Petreitati, sed non tamen repugnat illi esse in ipso, ut concipitur per modum naturæ illius, quæ est in Petro specificatiue.

26. *Probatur secundò conclusio*, quia sine dubio est aliqua entitas positiua in vno indiuiduo, v.g. in Petro, quæ non est in Paulo, nec potest esse in illo, alias non distingueretur realiter Petrus & Paulus: sed illa entitas positiua est principium istius negationis, quam dicit, quatenus non potest esse in Paulo: ergo negatio, quam dicit indiuiduum, præsupponit aliquid positiuum: sed non naturam specificam, ut talem formaliter: ergo sub aliqua alia ratione.

Obiicies pro aduersariis; non potest assignari quodnam positiuum dicat indiuiduum supra naturam specificam; ergo non debet asseri, quod dicat aliquid positiuum.

Respondeo negando antecedens, cuius ratio patebit ex dicendis, & modò breuiter dico esse aliquid positiuum identificatum naturæ specificæ, ratione cuius formaliter conuenit rei includenti talem naturam, non esse ulterius multiplicabilem.

Obiicies secundò: licet possit concipi rationalitas, ut est differentia hominis positiua & absoluta, seu ut est principium quo formale, ratione cuius competit ei discurre, sine eo, quod cognoscatur, ut dicit negationem brutalitatis; tamen hinc non sequitur quod illa negatio præsupponat aliud positiuum formaliter distinctum ab illa rationalitate: ergo licet possit concipi natura specifica, verbi gratia humanitas, sub conceptu humanitatis, quatenus scilicet, est essentia hominis, & id ratione cuius competit ipsi sentire & discurre sine eo, quod concipiatur cum negatione communicabilitatis aut multiplicationis numeralis, tamen non inde sequitur quod illa negatio exigit aliud principium positiuum formale distinctum vilo modo ab humanitate.

Respondeo negando consequentiam, & disparitas est, quod si concipiam rationalitatem, ut est principium quo formale, & metaphysicum discurrendi, & simul brutalitatem, ut est principium impotens ad discurrendum, potero optime cognoscere, quod rationalitas & brutalitas sint distincta, quia statim ad applicationem mutuum apparebit distinctio eorum, & negatio similitudinis, quam dicunt; unde non est necessarium requirere aliquod aliud principium positiuum distinctionis eorum. Sed si concipiatur perfectissime humanitas, quæ est in Petro, & concipiatur Paulus, non poterit cognosci quod humanitas illa distinguatur numero, aut realiter à Paulo: ergo debet necessarid concipi sub aliquo alio positiuo conceptu, ratione cuius possit cognosci quod sit distincta numero & realiter à Paulo.

CONCLUSIO III.

27. *Natura specifica perfecte præscindit à singularitate*. Hæc est tertia sententia contra secundam, & probatur, quia secundum ipsammet Auerfam, ille conceptus præscindit perfecte ab alio conceptu, qui potest intelligi absque alio conceptu, & qui non imbibitur intrinsece in conceptu altero contrahente; unde secundum ipsam, animal ut sic, præscindit perfecte à rationalitate; ens

vero non præscindit à suis differentiis, quibus contrahitur ad accidens & substantiam. Hanc doctrinam de præcisione perfecta & imperfecta proponit dictus auctor *quæst. 8. sect. 8.* Sed sic est quod humanitas possit concipi sine eo, quod concipiatur ut incommunicabilis, & quod non includatur formaliter in singularitate, nec in Petro, quia est indiuiduum formaliter: ergo perfecte præscindit à singularitate, & positio illo, quod inuoluit Petrus, ratione cuius competit ipsi negatio incommunicabilitatis.

Confirmatur, quia non magis potest dici, quod humanitas imbibatur in Petreitate, quam quod animalitas imbibatur in rationalitate, nec magis debet dici, quod animalitas præscindat perfecte à rationalitate, quam quod humanitas perfecte præscindat à singularitate omni: sed animalitas secundum ipsum perfecte præscindit à rationalitate, & non imbibitur in ipsa: ergo idè dicendum de humanitate respectu singularitatis.

28. *Negat Auerfa sect. 12.* esse eandem rationem de animalitate & rationalitate, ac de singularitate & humanitate; quia, inquit, singularitas imbibitur in omni gradu ita, ut non possit singularitas humana distinguì perfecte ab humanitate.

Contra, quia hoc dicendo petit principium, & oportet ostendere rationem, cur singularitas humana non præscindat formaliter ab humanitate.

Contra secundò, quia rationalitas animalis, hoc est, quæ contrahit animal, tam intrinsece imbibitur in animalitate, quam singularitas humana imbibitur in humanitate: ergo si animalitas perfecte præscindit à rationalitate, humanitas perfecte præscindit à singularitate.

Dices cum ipso, differentià non præscindere perfecte à genere, si soli illi generi conueniat, quamuis perfecte præscindat, si possit conuenire alteri generi, ut in sententia aliquorum rationalitas non soli animali conuenit, ut nec soli homini, sed etiam Angelis, ac generi Angelorum.

Contra, quia si rationalitas ex eo, quod formaliter possit eadem competere homini, ac Angelis, perfecte præscindit ab animali, quod contrahit ad hominem: ergo similiter animal ex eo, quod possit formaliter competere alicui, quod non habet rationalitatem, perfecte præscindit à rationalitate, sine qua potest esse; & similiter ex eo, quod humanitas possit esse sine Petreitate secundum integram suam rationem formalem, nimirum cum Pauleitate, sequitur quod perfecte præscindat à Petreitate.

Confirmatur præterea hæc conclusio, per ea, quæ dicemus in Metaphysica, quando probabimus, ens, ut sic, perfectissime præscindere à suis differentiis: nam si id sit verum, sine dubio æque erit verum quod natura specifica perfecte præscindat à singularitate.

Fundamentum potissimum *Auerfa*, quod ab ipso fuisse & subtiliter proponitur, est quod sequeretur dari singularitatem in communi, quæ perfecte præscindat à singularitatibus in particulari, quod ipse meritò iudicat falsum, ut & ego etiam docui quæstione præcedenti. Sed falsa est sequela hæc, nam non est eadem ratio de præcisione naturæ ab indiuiduis, ac de præcisione singularis ut sic ab hoc & illo singulari.

QUESTIO IV.

Utrum quantitas, aut aliquod accidens, aut collectio accidentium sit principium indiuiduationis.

9. *Q*uia resoluius aliquod positiuum distinctum aliquo modo à natura specifica esse principium indiuiduationis rerum singularium, ratione cuius principii competit ipsi negatio communicabilitatis numerice, examinandum ulterius est, quodnam sit illud positiuum: quia de re, quia plures sunt modi dicendi, pluribus quæstionibus agemus confusionis vitandæ gratia.

Aduertendum autem triplex posse considerari principium indiuiduationis: vñ formale, & proximum, ad quod immediate & formaliter sequitur ipsa negatio communicabilitatis, & per quod per se primò & formaliter habet res indiuidua distinguì à natura, quæ indiuiduatur. Alterum remotum & radicale, ratione cuius cõpetit rei

triplex indiuiduationis principium.

Natura specifica perfecte præscindit à singularitate.

rei habere illud principium proximū & formale. Tertiū erit illud principium, ex quo potest aliquis colligere quod aliquid sit indiuiduum, aut quod vnum indiuiduum distinguitur ab alio indiuiduo, quamuis ipsummet nō sit principium formale, nec radicale indiuiduationis à parte rei. Ad hūc modum communiter assignatur pro principio formali constitutio hominis rationalitas, & pro principio radicali huius, ab aliquibus anima sola, ab aliis anima cum corpore: pro principiis vero, ex quibus nos possumus colligere quod insit rei rationalitas aut anima, operationes illæ particulares, quas homo habet, & non haberet nisi esset rationalis & constaret anima.

30. *Prima sententia* posset esse, quod collectio talis, vel talis accidentium esset à parte rei principium indiuiduationis substantiæ materialis, vel formale, vel radicale. Huic fauere videtur *Porphirius* dum describit indiuiduum primò intentionaliter sumptum per ordinem ad huiusmodi collectionem: fauet etiam *Auicenna*, *Boëtius*, *Damasceus*, & *Basilius*.

Secunda sententia est quantitas esse principium formale, vel radicale indiuiduationis substantiæ materialis. Hanc tenuisse videtur *Gottfriedus*, & ex parte eam amplectuntur *Soncinus*, *Ferrariensis*, & *Capreolus*, quatenus ex duobus prædicatis, quæ per se competunt indiuiduo, nimirum esse incommunicabile, & esse distinctum à quocumque alio, dicunt hoc vltimum competere ipsi ratione quantitatis; & quotquot ex Thomistis dicunt principium indiuiduationis esse materiam signatam, & explicant hanc signationem per ordinem ad quantitatem, de quo postea, fauent huic sententiæ.

Tertia sententia communissima cum *Doct. in 2. dist. 3. qu. 4.* tenet principium indiuiduationis substantiæ materialis, nec formale nec radicale esse quantitatem, nec vllum consequenter accidens, nec etiam collectionem accidentium, & vniuersaliter principium formale indiuiduationis cuiuscumque rei non esse aliquid realiter distinctum à re indiuidua, ac singulari quacumque.

CONCLUSIO I.

31. *Nec quantitas, nec vllum aliud accidens, nec collectio illa accidentium est principium formale aut radicale indiuiduationis substantiæ vllius.* Hæc est iuxta tertiam sententiam contra duas primas.

Probat efficaciter, quia potest esse substantia quacumque indiuidua absque quantitate, & quocumque accidente absoluto, & quacumque etiam collectione talium accidentium: ergo nec quantitas, nec accidens aliquod absolutum vllum, nec vlla collectio accidentium absolutorum est principium formale aut radicale indiuiduationis; per principium enim formale & radicale indiuiduationis intelligimus illud, sine quo non potest esse indiuiduatio.

Confirmatur, quia quantitas eadem cum quocumque accidente absoluto, & quacumque etiam collectione talium accidentium, quæ assignari possunt pro principio indiuiduationis substantiæ materialis singularis, v.g. panis, potest esse absq; eo quod sit hic panis, vt patet de facto in mysterio Eucharistiæ, vbi reperiuntur accidentia omnia absoluta, quæ fuerunt ante consecrationem in pane, post consecrationem absque pane: sed non potest esse principium formale aut radicale, saltē totale, indiuiduationis absque re indiuiduata per ipsum: ergo nec quantitas se sola, nec vllum accidens absolutum, nec vlla collectio accidentium potest esse principium indiuiduationis.

Confirmatur secundo, quia potest esse eadem numero quantitas cum quacumque collectione accidentium absolutorum in diuersa numero substantia, etiam pro eodem tempore, pro quo fuit in alia substantia: ergo non potest esse principium formale aut radicale indiuiduationis, quia alias illæ duæ substantiæ essent & non essent eadem numero substantia; nō essent quidem ex hypothesi quod essent distinctæ; essent autem ex eo, quod conuenirent in eodem principio radicali aut formali indiuiduationis. Dico autem quod eadem quantitas cum eadem collectione accidentium posset esse in diuersis numero substantiis pro eodem tempore, non simul, sed ita, quod

si Deus nolisset illa ponere in hac substantia, in qua ea de facto produxit pro tali tempore, posset ea ponere in alia substantia pro eodem tempore: imo simul possunt poni in diuersis numero substantiis, si vera sit sententia quod vnum accidens numero possit poni in diuersis subiectis; quæ sane probabilissima est.

32. *Dices* in fauorem primæ sententiæ: quādo assignatur pro principio indiuiduationis collectio accidentium, nō debere intelligi hoc de collectione accidentium absolutorum solummodo, sed de collectione accidentium, in qua essent aliqua relatiua, vt v.g. forma, figura, respectus ad tempus & locum: huiusmodi autem collectio nequit reperiri aut absque illa natura singulari, in qua semel existit, aut in pluribus naturis singularibus.

Contra, quia quantum ad formam & figuram accidentalem, certum est esse eandem formam & figuram accidentium Eucharistiæ post & ante consecrationem, & eādem etiam numero posse esse in alia substantia panis distincta à priori: & idem est de respectu eorundem accidentium ad tempus & locum. Quod si velis dicere respectum ipsiusmet substantiæ singularis ad locum & tempus non posse reperiri in alia substantia, verum quidem est, sed nihil ad propositum, quia non ab illo respectu indiuiduatur substantia, quandoquidem eadem substantia possit esse absque vlllo particulari respectu ad locum & tempus, quia scilicet potest esse in alio loco & alio tempore, & potuisset non fuisse in vlllo loco aut tempore in quo fuit.

33. *Probat* secundo, quia ipsa quantitas, quæ esset principium indiuiduationis vel formale vel radicale, Petri v.g. debet esse singularis, vt indiuiduet & constituat Petrum in esse tali vel formaliter vel radicaliter: tum quia alias non posset inexistere Petro, nec enim quantitas vniuersalis non singularis potest existere à parte rei, vt est euident, quia alias daretur idæa Platonica; tum quia quantitas secundum rationem specificam suam est indifferens ad indiuiduandum Petrum, & quodcumque aliud indiuiduum materiale, & consequenter ad hoc vt determinetur ad Petrum, debet esse singularis. Tum sic: Quantitas habet esse singularis vel à seipsa, vel ab aliquo alio: si dicas quod seipsa indiuiduetur absque aliquo principio formali aut radicali indiuiduationis distincto realiter aut formaliter à se: ergo idem posses dicere de illa substantia, in qua subiectatur, & quam dicis per quantitatem indiuiduari; & consequenter non debes dicere quod illa substantia indiuiduetur per quantitatem radicaliter aut formaliter.

Si dicas, quod quantitas indiuiduetur per aliquid formaliter tantum à se distinctum: ergo idem etiam posses dicere de ipsa substantia. Si denique dicas quod indiuiduetur per aliquid realiter distinctum, præterquam quod non possit assignari quid sit, adhuc sequeretur quod ipsa substantia posset etiam dici per illud, & non per quantitatem formaliter aut radicaliter indiuiduari, & sic quantitas non esset principium formale aut radicale indiuiduationis, sed potius illud alterum, per quod indiuiduaretur ipsa quantitas.

Hoc argumentum potest fieri de quocumque accidente tam absoluto quam respectiuo, & de quacumque etiam collectione accidentium, & conuincit conclusionem, quæ variis aliis rationibus probari posset: sed sufficiet vnam addere particulariter contra *Ferrar.* & *Capreolū*: Ipsa substantia Petri v.g. seclusa quantitate, non solum esset realiter immultiplicabilis numero, sed etiā re vera non esset substantia Pauli, quandoquidem posset esse in rerum natura sine Paulo, sicut & Paulus sine Petro, distinguuntur enim sine dubio realiter Petrus & Paulus; ergo non solum non habet Petrus incommunicabilitatem à quantitate, sed nec ab ipsa habet distinctionem numeralem, quia distinctio numeralis nihil aliud est, quam vel negatio, secundum quam dici potest quod hæc res incommunicabilis non sit illa, vel certe principium ad quod sequitur illa negatio.

34. *Obii*, quādo aliquid primò & per se cōpetit alicui, si tale quid cōpetit alicui alteri, debet cōpetere ipsi ratione illius,

Nec quantitas nec vllū accidens absolutū aut collectio accidentium est principium indiuiduationis.

illius, cui primo & per se competit: sed diuidi numerice nihil aliud est, quam diuidi in partes eiusdem rationis, & hoc competit per se primo quantitati: ergo non potest cōpetere alicui substantiæ aut accidenti nisi ratione quantitatis: ergo quātitas est principium vel formale, vel radicale diuisionis numerice, & cōsequenter indiuiduationis.

Respondetur, quidquid sit de maiori, de qua dubitari posset, quia etiam si calor per se primo cōpeteret igni, non propterea sequeretur, quod non cōpeteret alicui alteri, nisi rei habenti in se ignem, aut nisi ratione ignis; unde maior prædicta, ut sit vera, debet intelligi de eo, quod ita conuenit per se alicui, ut non possit dari illud, nec aliquid simile ipsi absque eo, cui sic cōpeteret. Sed quidquid sit de hoc, admissa maiori.

Respondet distinguendo minorem: diuidi numerice nō est aliud, quam diuidi in partes subiectiuas eiusdem rationis, de quibus ipsum diuisū prædicatur, & in quibus multiplicatur, concedo minorem pro illa parte, & nego secundā partē, quod hoc cōpetat per se primo quātitati magis quā substantiæ aut qualitati: diuidi numerice non est aliud quam diuidi in partes integrantes, de quarū singulis ipsū diuisū nō prædicatur, sicut diuiditur totum homogeneum hoc est totū constans partibus integran- tibus eiusdem rationis, v.g. aqua in plures aquas per dis- continuationem suarū partium, nego minorem, quia certum est Petrū & Paulum distingui numero, & naturā humanā diuidi in illis numerice, & tamen non diui- ditur in illis hoc modo. Quod si etiam in hoc sensu con- cederetur quod diuidi numerice non est aliud quam di- uidi in partes integrantes eiusdē rationis, de quarū sin- gulis non prædicatur ipsum diuisum, adhuc negaretur secunda pars minoris, nempe quod diuidi numerice cō- petat per se primo quantitati, nam substantiæ materia- les & qualitates sunt etiam diuisibiles in tales partes, ut ostendimus inferius, dum agemus de quantitate.

35. *Facendum est* quidē, quod diuisibilitas aliqua par- ticularis competat quantitati, & quod nihil possit diuidi diuisione correspondenti tali diuisibilitati, nisi vel quā- titas vel subiectū quantitatis, vel subiectatum in quanti- tate aut quanto, & quod consequenter quātitas sit prin- cipium diuisionis huiusmodi, non tamen formale, quia ip- sa diuisio, seu separatio partium est, hoc formaliter vñ diuiditur numero ab alio, etiam in hoc sensu, nec aliud principium formale diuisionis requiri debet. Erit ergo quantitas principium radicale huius diuisionis: quatenus nulli alteri rei potest cōpetere talis diuisio nisi habenti quantitatem pro forma, ut substantia habet, vel pro sub- iecto, ut qualitates materiales subiectatæ in quantitate.

Sed hinc nō sequitur, quod quantitas sit principium ra- dicalē, aut formale indiuiduationis simpliciter, seu illud ratione cuius vñ indiuiduū distinguitur aut à natura specifica aut ab alio indiuiduo. Imo non sequitur, quod quātitas vlla sit ratio formalis, aut radicalis cur aliquid dicatur vñ numero indiuiduum distinctum ab alio numero indiuiduo, etiam accipiendo vñ numero pro vna re quantitativa, quia probabilis est vñam numero quantitatem posse esse non solum successiue in Petro & Paulo per Dei potentiam, sed etiam simul & semel, & tamen in vtroque casu Petrus & Paulus distingueren- tur numero in sensu proposito, quia essent duo incom- municabilia habentia quantitatem, quorum vñum non esset coniunctum alteri: ergo quantitas non est ratio formalis aut radicalis adæquata, ob quam duo quanti- tativa distinguuntur à se inuicem, quamuis sit ratio si- ne qua non possint distingui numero, quandoquidem non possint esse quantitativa sine quantitate.

36. Ut hæc res adhuc clarius intelligatur, aduertendum est, aliquid quantitativum esse diuisum ab alio quātita- tiuo, posse habere duplicem sensum, primo quod sit se- paratum ab ipso per ablationem coniunctionis & cōti- nationis quam ante habuit cū ipso; secundo quod sit se- paratum ab ipso per negationem vnionis seu cōtinua- tionis, siue illa continuatio fuerit ante, siue non fuerit.

Sed neutro ex his modis quantitas est ratio formalis aut radicalis totalis, ratione cuius vñ quantitativus cō-

petit esse diuisus ab alio quantitativus: non primo modo, quia res diuisa, quæ ante fuit continuata, habuit eandem quantitatem quoad omnia absoluta, quæ sunt de ratione quantitatis, ante & post diuisionem: ergo non est prin- cipium radicale nec formale diuisionis, quia alias res esset diuisa, quando erat continuata. Non etiā secundo modo, quia alias non posset res diuisa continuari manēte eadē quātitate, quod falsum apparet in aqua, quæ quāuis nū- quā fuisset coniuncta aut continuata, posset postea cō- tinuari cum alia aqua, nō deperdita quantitate sua. Pro- batur sequela, quia manente principio formali aut radi- cali diuisionis nequit res non esse diuisa. Itaque prin- cipium formale quare hæc aqua sit diuisa ab illa aqua, cui erat ante coniuncta; vel est negatio vnionis quæ ante fuit, vel aliquid positivum distinctum à quantitate, ad quod sequitur talis negatio. Et principium radicale, ad quod necessario sequitur talis negatio, aut positivum, non est assignandum, sed dicendum est quod sequatur nunc ex eo, quod causa efficiens producat aliquid iam quod ante non produxit, vel definat conservare aliquid quod ante conservabatur vel producebatur. Similiter principium formale, quare hæc aqua sit diuisa ab alia aqua, cui non erat ante coniuncta, est negatio continua- tionis cum illa, non præsupponens nec connotans con- tinuationem antecedentē, aut aliquid positivum, ad quod sequitur talis negatio; nec assignandū est aliquid prin- cipium radicale ad hanc diuisionem, sicut nec ad priorem, sed recurrendum ad principium effectivum.

CONCLUSIO II.

37. *Nec quantitas, nec vñum aliud accidens, nec collectio vlla accidentium potest esse sufficiens principium nobis ad colligendum cum certitudine quod vñum vñum indiuiduum sit distinctum ab omnibus aliis indiuiduis determinate.* Hæc patet ex dictis, quia quantitas, & quodcunque accidens, & quæcunque etiam collectio accidentium, quæ est in vñ indiuiduo, possent esse secundum omnem ratio- nem, secundum quam à nobis cognoscuntur, in alio in- diuiduo: ergo ex illis non potest cognosci cum certitu- dine, quod vñum ex illis, in quo sunt, distinguatur ab alio, in quo & sunt.

Confirmatur efficaciter, quia duo indiuidua aqua, v.g. possent esse tam similia in omnibus accidentibus, ut na- turaliter non possimus cognoscere, si proponatur nobis successiue, an aqua, quæ secundo loco proponitur, sit ip- samet aqua, quæ primò proponebatur, vel altera aqua.

Hoc tamen non obstante, per hoc quod videamus ali- quid habere quodcunque accidens possumus ex hoc col- ligere quod sit singulare, quia accidentia realiter exi- stentia habent aliquod subiectum singulare necessario; nec enim possunt subiectari in naturis vniuersalibus, quæ non dantur à parte rei nisi in singularibus. Rursus per hoc quod videamus aliqua simul habere accidentia aliqua diuersa siue absoluta siue respectiva, colligimus illa esse numero distincta; & hæc de causa Porphyrius, Damascenus, & Basilii describere indiuidua per ordi- nem ad accidentia, quia se nos colligimus communiter ex diuersitate accidentium indiuidua esse distincta, seu vñum indiuiduum non esse aliud; & hinc ex eo quod vi- deamus Petrum esse longum, & Paulum brevem, colli- gimus Petrum non esse Paulum, & ita de cæteris. Et hinc etiam, quando non reperimus hanc diuersitatem, pro- pter summam rerum aliquarum, v.g. duarum aquarum etiam in accidentibus similitudinem, non possumus vñam ab altera distinguere.

QUÆSTIO V.

Virum existentia sit principium indiuiduationis.

38. *Henricus* tenere videtur partē affirmatiuā, quem videtur secutus *Aegidius Romanus*, nam in hoc fundat secundum aliquos suos sequaces aliam sententiā de multiplicatione Angelorum intra eandem speciem, sic enim in hac re philosophatur ut existimet, nō posse dari vñ Angelum similem vñi Angelo, qui de facto existit, quādiu existit, si tamē annihilaretur Angelus, qui de fa- cto existit, tū posse Deum producere duos Angelos eius- dē speciei cū ipso. Et si quæretur cur isti alij Angeli sint

Quantitas non po- test esse principium vnde nos colligimus vñ indiuiduum dis- tingui ab alio.

Sententia Aegidij Romani.

simul

Quo- sc- su quan- titas po- test esse principium diuisionis.

simul comparibiles, & Angelus de facto existens non sit comparibilis cum vilo ex illis: Respondeo rationem esse quia Angelus de facto existens habet totam existentiam, quæ potest competere tali speciei quoad omnes gradus possibiles eiusdem, unde existente ipso non potest existere vllus alius Angelus eiusdem speciei, quia scilicet non potest habere vllum gradum existentie, cum omnes habeat Angelus de facto existens. At si annihilaretur Angelus de facto existens, potuisset Deus creare alium Angelum, & dare ipsi partem tantum istius existentie, & consequenter posset simul creare alium Angelum intra eandem speciem, cui communicaret aliam partem eiusdem existentie.

Posset confirmari hæc doctrina, quæ multis apparet irrationabilis, hoc modo: est possibile aliud indiuiduum distinctum à Petro, qui constat eadem materia numero qua constat Petrus; & tamen non potest simul existere cum Petro, quia eadem numero materia non potest esse simul in duobus indiuiduis, potest tamen seorsum: ergo similiter, quantumvis esset possibilis alius Angelus distinctus ab Angelo, qui de facto existit, non tamen potest simul cum ipso existere, si aliquis ex his habeat omnes gradus possibiles existentie correspondentes isti speciei.

CONCLUSIO I.

Existencia non est principium formale indiuiduationis.

39. *Existencia non est principium formale indiuiduationis.* Est communis cum Doct. 2. d. 3. q. 3. Probatur primo, quia indiuiduum, ut tale etiam, ponitur in prædicamentis, ergo quicquid concurrat ad eius constitutionem, debet in ipsis poni: sed existencia non ponitur in prædicamentis, omnia enim prædicamentalia abstrahunt ab existentia: ergo non est principium constitutum indiuidui.

Confirmatur, quia Petrus est distinctus numero à Paulo siue existat, siue non: ergo illud, quo constituitur distinctus, non est existencia.

Probatur secundo, quia existencia formaliter non habet alium conceptum quam facere rem existentem: ergo non habet formaliter constituere rem distinctam numero ab aliis rebus, & consequenter non est principium formale indiuiduandi.

Probatur tertio, quia non potest intelligi quod existencia adueniat aut possit aduenire nisi rei singulari ac indiuiduæ: ergo præsupponit principium indiuiduationis, & consequenter non erit principium indiuiduationis aut radicale aut formale.

Obiicit: actus est, qui distinguit: ergo ultimus actus est qui ultimo distinguit: sed existencia est ultimus actus rei, ergo est quæ ultimo distinguit rem, & consequenter est principium indiuiduationis: principium enim indiuiduationis est principium ultimo distinctum rei.

Respondeo concedendo totum vsque ad ultimum consequens, quod nego, & distinguo eius probationem: ex his quæ ponuntur in prædicamento, concedo; ex aliis, nego & quod ultimus actus quomodocumque non sit principium indiuiduationis, patet, quia aliàs accidentia essent principium indiuiduationis, quia ultimatus & posterius actuant rem, quæ existencia, ut patet, & tamen secundum aduersarios non sunt principium indiuiduationis.

CONCLUSIO II.

Si non potest multiplicari species Angelica actu existens, non potest, si destruitur.

Nulla res existens habet plures gradus existentie quæ alia.

40. *Quamuis existencia esset principium indiuiduationis, adhuc falsa esset sententia Agidij, quod scilicet non possit existere cum vilo Angelo de facto existente alius eiusdem speciei Angelus, licet eo destructo possint existere duo Angeli eiusdem speciei cum ipso.* Hæc etiam est communis, & Probatur primo, quia sine fundamento asseritur, quod vnus Angelus de facto existens habeat omnes gradus existentie competitibiles illi speciei.

Probatur secundo, quia nulla res existens potest habere plures gradus existentie quam alia res: ergo si duo Angeli eiusdem speciei cum Angelo de facto existente possunt simul existere eo destructo, etiam possunt existere eo non destructo. Consequentia est euidens ex fundamento Agidij. Probatur antecedens, quia omnes res æque perfecte existunt, quando existunt: ergo nulli

rei competunt plures gradus existentie quam alteri. Probatur antecedens, quia omnes res existentes creatæ sunt æqualiter extra suas causas, & quoad hoc non potest dari inæqualitas respectu earum; quod maxime locum habet in Angelis, & rebus dependentibus in esse & conservari à solo Deo.

Confirmatur hoc, quia si fuisset Angelus habens duos gradus existentie, & alius habes tres, non posset ostendi ex quo capite vnus perfectius, siue extensius, siue intensius existeret quam alius: ergo male dicitur quod vnus Angelus habere possit perfectiorem siue extensius siue intensius existentiam quam alter Angelus.

Confirmatur secundo, quia tertius gradus existentie esset omnino frustraneus, & nullum haberet effectum: ergo non est dicendum quod de facto Angelus existens habeat plures gradus existentie.

Probatur tertio, quia si Angelus de facto existens haberet omnes gradus existentie, qui posset competere illi speciei, haberet infinitos gradus existentie actualiter: sed consequens est absurdum; ergo & antecedens. Probatur sequela, quia sunt infinita indiuidua istius speciei possibilia, & cuilibet correspondet sua propria existentia: ergo si illud vnum indiuiduum habet omnes gradus existentie, quæ possunt competere omnibus indiuiduis istius speciei, habet infinitos gradus.

Denique illa sententia supponit existentiam esse realiter distinctam ab essentia: sed hoc falsum, ut ostendimus: ergo illa sententia, quæ ab hoc dependet, est falsa. Adde aduersarios nullum habere pro se fundamentum.

QVÆSTIO VI.

Utrum materia sit principium indiuiduationis.

41. *Magis frequens est opinio inter Thomistas, quod principium indiuiduationis sit materia prima; quam tamen sententiam, utpote difficillimam, non eodem modo explicant omnes, nam aliqui, ut Capreol. Ferrar. Soncinas dicunt materiam signatam quantitate; hoc est stantem sub dimensionibus terminatis ita esse principium indiuiduationis, ut ipsa materia sit id, quod dat indiuiduum suam incommunicabilitatem, quantitas vero det ipsi distinctionem.*

Alij putant, ipsam materiam non ut affectam quantitate, sed ut est in potentia ad quantitatem: esse indiuiduationis principium, & hoc est quod intelligunt per materiam signatam. Ita sentiunt Agid. Iauell. Bagnes, Zumel, & aliquando etiam Caietanus ita sentit, licet postea hunc dicendi modum improbauerit asserens per materiam signatam intelligi materiã, ut est fundamentum, radix, & causa quantitatis: in hoc autem discrepat hic modus à priori, quod in priori, per materiam signatam intelligatur materia cum potentia formaliter accepta ad quantitatem; in posteriori vero intelligatur materia cum potentia radicaliter accepta.

Ioannes à sancto Thoma q. 9. de Generatione, ubi tractat hanc controuersiam art. 4. dicit materiam signatam esse materiam, ut dicit ordinem non actuale, sed aptitudinalem ad quantitatem, ut diuidentem & separantem. In quo modo dicendi an cõueniat cū vllis ex prædictis authoribus, an ipse nouã viam excogitauerit, nescio, & perinde est ad propositum; ipsemet satis confuse rem explicat.

CONCLUSIO I.

42. *Materia absolute sumpta non est principium indiuiduationis rerum materialium.* Est communis cum Doctore supra q. 5. Probatur primo, quia quod est intrinsecum naturæ specificæ, ut talis, non potest esse principium indiuiduationis, ut supra ostensum est: sed materia est de intrinseca ratione naturæ specificæ materialis: ergo. Probatur minor, quia secundum Philosophum 7. Met. tex. 39. ex materia & forma in vniuersali fit homo & animal in communi, ex materia verò & forma in particulari fit homo & animal in particulari.

Dicitur: ex hoc tantum sequitur quod materia in vniuersali non sit principium indiuiduationis, non vero habetur quin materia particularis, seu singularis sit tale principium.

Materia absolute sumpta non est principium indiuiduationis.

Contra,

Contra, quia saltem habetur, quod detur materia in communi & materia particularis, seu singularis: ergo materia in communi debet habere aliquod principium indiuiduationis: sed illud principium non potest esse materia, ut patet; & consequenter materia non est principium indiuiduationis; illud enim, per quod indiuiduatur ipsa materia, est potius principium indiuiduationis, quam ipsa materia.

*Probat*ur secundo, quia si materia, siue in communi, siue in particulari, esset principium indiuiduationis, sequeretur genitum & corruptum habere vnicum principium indiuiduationis, & consequenter esse vnum indiuiduum, quod est absurdissimum. Probatur sequela, quia quando generatur ignis ex ligno, eadem numero materia, quæ erat in ligno, postea est in igne: ergo, si materia esset principium indiuiduationis, ignis & lignum haberent vnum numero principium indiuiduationis. Hoc argumento coacti sunt Thomistæ, ad asserendum quod materia non quomodocumque, sed signata, sit principium indiuiduationis: contra quod sit

CONCLUSIO II.

43. Materia signata non est principium indiuiduationis rerum naturalium. Est communis cum Doctore supra contra Thomistas. *Probat*ur, quia vel per materiam signatam intelligitur materia, ut affecta quantitate, vel materia ut dicit potentiam formaliter ad quantitatem, vel materia ut dicit potentiam radicalem ad quantitatem: sed neutro horum modorum potest materia esse principium indiuiduationis: ergo. Probatur minor quoad primam partem, quia materia ut affecta quantitate est ens per accidens: sed ens per accidens non potest esse principium constitutum entis per se. Et hoc eodem argumento impugnatur secundus modus, quia materia, ut dicit potentiam formalem, est etiam ens per accidens, maxime secundum aduersarios, qui dicunt potentiam illam formalem esse, vel de prædicamento qualitatis, vel de prædicamento quantitatis, materiam autem de prædicamento substantiæ. Probatur minor quoad tertiam partem & etiam quoad secundam, quia materia prima non habet à se ipsa illam potentiam siue formalem, siue radicalem, alias omnes materiae haberent eandem signationem, cum omnes sint eiusdem speciei, quod est absurdum: ergo ab aliquo alio, & consequenter illud aliud potius erit principium indiuiduationis quam materia prima, quatenus habet illam potentiam, siue formalem, siue radicalem.

Confirmatur hoc, quia sicut secundum aduersarios illud est principium radicale indiuiduationis, ratione cuius competit rei sua indiuiduatio, ita etiam illud debet censeretur esse principium indiuiduationis materiae, ratione cuius competit ipsi sua signatio.

*44. Probat*ur secundo conclusio, quia per materiam signatam non potest intelligi, nisi materia cum quantitate habente talem dispositionem partium suarum; vel materia ut dicit ordinem aut capacitatem siue formalem, siue fundamentalem, ad talem quantitatem: sed materia, ut habet talem quantitatem cum tali ordine partium, & ut habet capacitatem tam fundamentalem, quam formalem ad illam quantitatem, potest esse in diuersis indiuiduis tam numero quam specie distinctis: ergo non potest esse ut sic, principium indiuiduationis istorum indiuiduorum. Consequentia est manifesta ex secunda probatione primæ conclusionis, & quia ideo recurrunt aduersarij ad materiam signatam, & non ad materiam secundum se, quia materia secundum se potest esse in diuersis indiuiduis: ergo si materia signata potest esse in pluribus indiuiduis, frustra recurritur ad illam. Probatur ergo minor, quia sicut est eadem numero materia, quæ est in genito & corrupto, ita non potest ostendi, cur eadem numero quantitas non potest esse in illis, præsertim si quantitas subieceretur in materia prima; quod si quantitas non subieceretur in materia prima, quamuis possit ostendi ratio, cur eadē numero quantitas non posset in esse genito & corrupto naturaliter, quia scilicet non potest naturaliter accidens transire de subiecto in subiectum; tamen non potest ostendi cur eadem

numero quantitas supernaturaliter non posset esse in genito & corrupto: atqui si eadem numero quantitas subieceretur in diuersis, eadem ratione posset habere in diuersis eandem omnino positionem partium inter se inuicem. Quod si indiuidua diuersæ speciei requirant in materia sua diuersam signationem; (quod ipsum etiam facile ostendi nequit) certe, quod indiuidua eiusdem speciei id requirant, gratissime, & sine vilo prorsus fundamento asseritur.

*45. Probat*ur tertio, quia quæro, quid formaliter det materiae talem vel talem significationem? non quæritur talis, tum propter rationes quibus probatum est, quantitatem non esse principium indiuiduationis: tum quia ipsa quantitas præsupponit materiam taliter signatam: neque aliquid aliud potest assignari, quod sit ratio seu principium, unde materia habeat talem assignationem, nisi quod materia sit singularis; ergo materia habet singularitatem antecedenter ad illam signationem, & consequenter materia ut signata, quomodocumque hoc intelligatur, non est principium indiuiduationis.

Respondet ad hoc Ioannes à sancto Thoma, quod materia habet hanc assignationem à quantitate, ut diuidens & separans, & quod tamen quantitas ut informans indiuiduetur à materia sic, ut vnum indiuiduetur ab altero in diuerso genere causæ.

Contra, quia implicat ista mutua dependentia in diuerso etiam genere causæ, ut suo loco probabimus in Physica.

Contra secundo, quia materia potest esse singularis realiter absque vlla quantitate existente: ergo nullo modo habet indiuiduari à quantitate sub vlla consideratione.

Contra tertio, quia eadem numero quantitas potest esse in diuersis materiis, & eadem numero materia sub diuersis quantitativibus: ergo non habent à se inuicem indiuiduationem.

*Probat*ur quarto: formæ substantiales & accidentales non indiuiduantur per materiam signatam, neque formaliter neque radicaliter: ergo materia signata non est principium radicale, aut formale indiuiduationis omnium rerum materialium: consequentia est euidentis: antecedens probabitur postea.

*Probat*ur quinto, quia sicut intelligi potest quod materia prima, aut quantitas indiuiduetur seipsa: ita etiam potest intelligi quod forma substantialis & quæcumque alia res materialis indiuiduetur seipsa: ergo sine fundamento asseritur quod materia prima, quomodocumque considerata, sit principium, siue radicale siue formale indiuiduationis.

46. Obijciens: Philosophus 5. Met. c. de Vno. Vñ numero, inquit, sunt quorum materia est vna, & primo de celo ait: Cum dico calum, dico formam; cum dico hoc calum, dico materiam, & 12. Met. ait esse plures celos ratione materiae: ergo multiplicatio numeralis provenit à materia vel formaliter vel radicaliter. *Confirmatur*, quia 12. Met. tex. 49. ait: quæcumque sunt multa numero, materiam habent.

Respondeo primo, si non posset explicari Philosophus commode, potius esse absolute negandam eius auctoritatem, quam propter eam solam tenendum esse oppositum conclusionis nostræ contra tam manifestas rationes, & cum tanta difficultate satisfaciendi ipsis, quam experiuntur aduersarij.

Respondeo secundo cum Doctore, Philosophum in omnibus locis, in quibus attribuit multiplicationem numeris solis rebus constantibus materia, non intelligere per materiam, materiam primam physicam, sed materiam metamericam, id est hæcæitatem, quæ propter proportionem, quam habet cum materia prima physica, vocari bene potest materia: proportio autem illa consistit potissimum in hoc, quod quemadmodum materia physica non dat esse principale composito physico, ita nec singularitas dat esse principali indiuiduo, cum non sit de ipsius essentia.

Confirmatur hæc responsio, quia certum est Philosophum non semper capere materiam pro materia physica, ex 5. Met. tex. 10. ubi dicit quod homo & equus & canis sunt vni, sicut illa sunt vnum, quorum materia est vna: hic capit materiam pro genere ita, ut sensus sit quod illa

M

sunt

Materia signata non est principium indiuiduationis.

sunt vnum materia, quæ sunt vnum genere: ergo non debet intelligi quod capiat materiam pro materia prima physica: & præterea sicut ipse capit materiam pro genere aliquando, quare non caperet aliquando materiam pro hæcitate?

Respondeo tertio negando consequentiam; quia solum sequitur quod non posset fieri multiplicatio numeralis nisi in rebus materialibus, seu dicentibus ordinem ad materiam: sed hinc non sequitur quod materia sit principium formale, aut radicale indiuiduationis; nam licet nihil possit esse risibile, quod non sit animal, tamen non inde sequitur quod animal sit principium radicale; aut formale constitutum risibilis.

47. *Dices*: saltem ex locis illis sic intellectus habetur quod non possit dari multiplicatio indiuidualis in vna specie Angelica, quod est contra Doctorem.

Respondeo, concedendo sequelam iuxta Philosophum, qui ex duobus principiis id collegit: primum est quod Angeli erant producti ab æterno, & quidem necessario: secundum, quod omne multiplicabile numeraliter sit multiplicabile in infinitum; ex his enim duobus principiis colligit, si Angeli essent multiplicabiles numeraliter, & multiplicarentur de facto, quod infiniti Angeli de facto essent producti: quod cum ipse reputarit absurdum, non est mirum quod existimaret Angelos non esse multiplicabiles numeraliter.

Verum ex his duobus principiis primum est manifeste falsum: quid ergo mirum quod ex principio falso conclusio falsa sit deducta? & si nos discouenimus cum Philosopho in principio, cur non etiam in conclusione?

Possit etiam responderi quarto: quod ipse vnum numero non acceperit in illis locis pro eo, quod non est vniuersale, sed pro toto quantitativo particulari, quod haberet partes continuatas inter se & discontinuatas à quocumque alio: quo sensu superius diximus vnum numero accipi à quibusdā authoribus, qui fortassis acceptione illā sumpserūt à Philosopho in prædictis & aliis similibus locis; in hoc enim sensu posset esse quod nihil sit plurificabile numero, quod non constet materia.

48. *Ioannes à sancto Thoma* particulariter vrget contra nos, quod Philosophus 12, *Met. tex. 49.* probet non dari plures Deos numero distinctos, quia Deus caret materia, & quæcumque numero tantum sunt distincta habent materiam. Et postquam probauit materiam ibi non posse capi pro hæcitate, sed pro materia physica, addit probationes quibus Philosophus probat Dei vnitatem aut eius perfectiones, non esse contemnendas, quia per ipsas cognouerunt Philosophi verum Deum & Apostolus dicit *Rom. 2.* Quod cum ipsi cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt.

Respondetur quantum ad hoc vltimum, licet verum esset quod cognouissent Philosophi, & inter ipsos Aristoteles Deum verum, teste Apostolo, non tamen inde sequi quod cognouerint ipsum per rationes bonas, quia poterant agnoscere ipsum per rationes aliquas sibi apparentes, sed reuera malas. Et præterea licet cognouissent ipsum per rationes veras & bonas, non tamen sequeretur quod omnes rationes, quibus ad hoc utebantur essent bonæ; & præsertim id negari deberet de ratione prædicta, si intelligenda esset in sensu aduersarij.

Respondeo vterius illum posse intelligi de materia non prima & physica, sed de materia, prout idem est materia ac res determinabilis ac contrahibilis: nihil enim potest diuidi numero intra eandem speciem, nisi quod includit materiam specificam determinabilem, & consequenter materiam in hoc sensu; vnde, quia Deus non includit materiam in hoc sensu propter suam infinitatem, ideo sequitur optime quod sit vnus numero. Quæ responsio facilis est, & potest applicari cæteris authoritatibus Philosophi, quibus significat materiam esse principium indiuiduationis.

49. *Obiicies secundo*: debet assignari aliqua radix, ratione cuius cõpetat rei principium formale indiuiduationis: sed non potest assignari aliud cõuenientius quā materia prima: ergo materia prima, saltē erit principium ra-

diale indiuiduationis, vel secundū se, vel vt est signatus.

Respondeo: sicut ipsa materia prima potest intelligi singularis & vna numero absque aliqua radice, quæ mediante deberet ipsi conuenire sua hæcitas, ita etiam quæcumque aliam rem posse intelligi; vnde in forma respondeo distinguendo maiorem: aliqua radix distincta realiter à re indiuidua, nego maiorem: aliqua radix, hoc est ipsamet res indiuidua, concedo maiorem, quæ etiam simpliciter negari potest.

Obiicies tertio. Materia signata, hoc est, vt capax huius & non alterius quantitatis, non potest intelligi vt vniuersalis: ergo est de se singularis, & consequenter est principium indiuiduationis.

Respondeo negando secundam consequentiam: Petrus enim non potest intelligi vt vniuersalis, & est de se singularis, & tamē non propterea est principium indiuiduationis siue ipsius, siue etiam alterius, sed potius est indiuiduum constitutum per principium indiuiduationis. Itaque non illud, quod est singulare vt quod, sed potius illud, quod est singulare, vt quo, hoc est, quo constituitur res in esse singularis, est principium indiuiduationis.

QVÆSTIO VII.

Vtrum forma substantialis, seu forma & materia simul sint principium indiuiduationis.

Aliqui putant solam formam esse principium indiuiduationis; alij formam & materiam: hoc ergo hic est examinandum.

CONCLUSIO I.

Forma substantialis non est principium indiuiduationis. Probatur primo, quia est intrinseca naturæ specificæ, ergo non est principium indiuiduationis. Hoc argumento vsi sumus quæstione præcedenti ad probandum materiam non esse principium indiuiduationis. Videantur ibi dicta.

Probatur secundo, quia forma non potest esse principium indiuiduationis materiæ: ergo non est principium indiuiduationis omnium rerum materialium, quod est intentum conclusionis. Probatur antecedens, tum quia materia præsupponitur formæ, & quidem materia singularis formæ singulari, sicut materia in communi formæ in communi; tum etiam quia eadem materia singularis potest informari per diuersas numero formas.

Probatur tertio, quia eadem forma potest esse in diuersis indiuiduis; sed hoc esset impossibile, si indiuiduarentur per ipsam: ergo non est principium indiuiduationis.

51. *Obiicies primo*: Vna numero forma non potest simul, nec successiue esse in pluribus materiis, sicut vna numero materia potest esse successiue sub pluribus formis: ergo forma est incommunicabilis, & consequenter principium indiuiduationis.

Respondeo primo negando antecedens, cuius oppositum supposuimus probatione vltima: & patet, quia nihil impedit quominus anima, quæ est in hoc corpore, sit in alio corpore eiusdem rationis.

Respondeo secundo negando consequentiam, quia quamuis forma singularis sit ratio cur compositum, in quo est, sit distinctum numero à quocumque alio composito, tamen non inde sequitur quod materia, aut alia res corporales sint distinctæ numero à cæteris rebus, & consequenter forma nequit esse principium indiuiduationis omnium rerum materialium.

Obiicies secundo: quod distinguit & separat ab aliis, est principium indiuiduationis: sed forma est, quæ distinguit & separat ab aliis, ergo.

Respondeo distinguendo maiorem: quod distinguit & separat numeraliter, concedo; quod alio modo distinguit & separat, nego maiorem. Similiter distinguo minorem: sed forma physica, de qua loquimur, distinguit & separat essentialiter, transeat; numero, nego minorem, & consequentiam. Imo neque forma distinguit etiam essentialiter, nisi compositum physicum: quare ad summum concedendo argumentum in toto rigore, non haberetur aliud, nisi quod esset principium indiuiduationis compositi; ex hoc autem non sequeretur, quod esset principium indiuiduationis omnium rerum materialium, vt paulo ante dixi.

CONCLV

Angeli
secundū
Philosopum
non possunt
multiplicari
numero
intra eandem
speciem.

Forma
substan-
tialis nō
est prin-
cipium
indiui-
duationis.

CONCLUSIO II.

52. *Materia, & forma simul non sunt principia indiuiduationis omnium rerum materialium.*

*Probat*ur: quia materia & forma simul includuntur in natura specifica corporis cuiuscumque naturalis: ergo non sunt principium indiuiduationis; nihil enim, quod includitur in natura specifica, ut distinguitur à singularitate, potest esse principium indiuiduationis istius rei, in qua includuntur, & multo minus aliarum rerum.

*Dicit*ur: materiam & formam singularem non includi in materia specifica, & consequenter materiam, & formam singularem posse esse principium indiuiduationis.

Contra: si materia & forma ut sic, quid distinctum à natura specifica ipsorum, & consequenter materia, & forma singulares non sunt principia indiuiduationis, sed potius illud, per quod singularizantur. *Præterea* principium singularizandi, seu indiuiduationis non potest esse sine re, quæ singularizatur per ipsum: sed materia, & forma singulares possunt existere à parte rei sine toto composito singularizato per illas; ergo non sunt principium singularizandi totum compositum.

Dices maiorem esse veram, loquendo de principio formali metaphysico, non vero loquendo de principio radicali physico.

Contra primo: quia modo quærimus de principio metaphysico indiuiduationis. *Secundo*, quia materia & forma non sunt principia indiuiduationis etiam physica, nisi composito, in quo includuntur: sed dantur aliæ res materiales præter compositum: ergo materia & forma simul sumpta non sunt principium indiuiduationis omnium rerum materialium.

Confirmatur quia materia & forma non sunt principium indiuiduationis ipsius materiæ, aut ipsius formæ, aut etiam accidentium: ergo non sunt principia indiuiduationis omnium rerum materialium.

53. *Obiicit*ur: principia essendi rei sunt principia unitatis rei: sed materia & forma sunt principia essendi indiuidui: ergo sunt principia unitatis indiuidualis, & consequenter indiuiduationis.

Respondet distinguendo maiorem: principia intrinseca essendi sunt principia unitatis, concedo maiorem; principia extrinseca, nego maiorem. Distinguo etiam minorem: materia & forma sunt principia essendi indiuidui composito ex materia & forma, concedo minorem; indiuidui non composito ex materia & forma, nego minorem. Similiter distinguo consequens: sunt principia unitatis indiuidualis indiuidui compositi ex materia & forma, concedo; aliorum indiuiduorum, nego. Itaque concedo quod omne compositum materiale, sicut habet pro principio radicali physico generis & differentie suæ metaphysicæ materiæ & formam physicam quoad speciem suam, & prædicata essentialia: ita habet etiam pro principio physico radicali suæ indiuiduationis materiæ & formam singularem simul sumpta: propterea enim est tale compositum singulare, quia constat tali forma & tali materia singulari, & nihil aliud potest constare ipsis simul sumptis, nisi hoc numero compositum: sed hinc non sequitur materiam & formam, aut quolibet ex illis esse principium radicale, ac multo minus formale, indiuiduationis omnium rerum materialium, quia ipsa materia non potest esse principium indiuiduationis sui ipsius, neque forma, nec utrumque simul potest esse principium radicale aut formale indiuiduationis accidentium, ut iam ostendemus.

QUÆSTIO VIII.

Utrum accidentia indiuiduantur per subiectum, vel animam rationalem per materiam.

CONCLUSIO I.

54. *Accidentia nulla absolute indiuiduantur à suis subiectis.* Hæc est communissima Scotistarum & recentiorum cum D. 4. dist. 12. qu. contra Sanctum Thomam 1. par. qu. 39. art. 3. & qu. 29. art. 1. qui oppositum tenet de omnibus accidentibus, quamvis *Caiet.* & aliqui alij dicant quod excludat quantitatem, quasi hanc vellet indiuiduari seipsa.

*Probat*ur primo conclusio, quia nihil unius generis potest facere unum per se cum re alterius generis: ergo subiectum accidentium (sive sit materia prima, sive totum compositum substantiale ortum ex materia & forma) non potest esse principium indiuiduationis accidentium, quæ sunt alterius omnino predicamenti ab ipso. *Probat*ur consequentia, quia principium indiuiduationis debet facere unum per se cum re, cuius est principium indiuiduationis; & hoc quidem concludit de principio formali indiuiduationis. Sed fortassis Thomistæ non volunt subiectum esse principium formale indiuiduationis accidentium, sed principium fundamentale. Sed contra hoc tamen est quod principium, etiam radicale, indiuiduationis debet esse tam intrinsecum rei indiuiduatæ, ut non possit existere res indiuiduatæ sine illo: sed accidentia absoluta, ut quantitas & qualitates possunt existere sine suo subiecto, ut patet de facto in Eucharistia: ergo subiectum non est principium etiam radicale indiuiduationis ipsorum.

Respondent aliqui ex Thomistis, quantitatem esse subiectum qualitatibus, & qualitates indiuiduari per ipsam, ipsam autem quantitatem indiuiduari seipsa.

55. *Sed contra*, quia per potentiam Dei qualitates possunt conservari sine quantitate ita bene, quam quantitas sine subiecto; ergo si quantitas non indiuiduetur per suum subiectum ex eo quod possit esse sine ipso, qualitates etiam non indiuiduantur per quantitatem, quandoquidem possint esse sine quantitate. *Probat*ur antecedens, quia essentialius dependet quantitas à substantia, quam qualitas à quantitate, ergo si quantitas potest esse sine substantia, qualitas poterit esse sine quantitate. *Probat*ur secundo, quia non potest ostendi ratio repugnantie, nisi petatur principium, dicendo quod ex eo non potest esse qualitas sine quantitate, quia indiuiduatur per ipsam.

Confirmatur hoc, quia antequam fuit separata quantitas à substantia panis, idem esset indicium colligendi, quantitatem indiuiduari per substantiam, quod de facto est colligendi qualitates indiuiduari per quantitatem: ergo sicut male colligeretur tunc, quod indiuiduaretur quantitas per substantiam: ita male colligeretur de facto qualitas indiuiduatur per quantitatem.

Contra secundo, quia æque facile potest defendi, qualitates & quæcunque alia entia materialia indiuiduari seipsis, ac potest defendi quantitatem indiuiduari seipsa: ergo qui diceret unum, deberet dicere alterum.

Contra tertio, quia ex illa responsione sequitur quod materia non sit principium indiuiduationis rerum materialium omnium, quod est contra aduersarios.

Contra quarto, & potest esse tertia probatio conclusionis: illud non potest esse principium indiuiduationis alicuius accidentis, quod æque bene potest coniungi cum illo accidente ac cum alio numero tantum distincto ab ipso: sed in eadem numero quantitate possunt inherere duæ qualitates numero tantum distinctæ, v.g. duæ albedines, saltem successive, neque enim in hoc potest ostendi vlla implicantiæ: ergo quantitas non est principium indiuiduationis qualitarum.

56. *Respondent alij Thomistæ*, quando dicitur quod accidentia indiuiduantur per subiectum, hoc non esse intelligendum ita, ut ipsum subiectum sit principium indiuiduationis, aut etiam ordo actualis accidentis ad ipsum, sed ita, ut ordo aptitudinalis accidentis ad subiectum sit principium indiuiduationis.

Contra tamē hoc etiam, quia eadem numero albedo, v.g. posset successive inherere variis subiectis, ergo dicit ordinem aptitudinalem ad varia subiecta: ergo non indiuiduatur per ordinem aptitudinalem ad subiectum. *Probat*ur consequentia, quia non potest indiuiduari per plures ordines: sed si indiuiduaretur per ordinem aptitudinalem, deberet indiuiduari per plures: non enim est maior ratio, quare per unum potius, quam per alterum, & consequenter debet indiuiduari per omnes, si per vnum indiuiduatur.

Contra secundo, quia hæc numero albedo, quæ est in pariete, dicit ordinem aptitudinalem ad quodcunque subiectum, ad quod dicit ordinem aptitudinalem albedo, quæ est

est in alio pariete, posset enim in quocunque subiecto poni vna, in quo posset poni altera: ergo non indiuiduatur per talem ordinem. Probatur consequentia, quia eatenus dicuntur ab aduersariis distingui numero per talem ordinem, quatenus quodcunque accidens distinctum numero tantum ab alio accidente dicit aliquem ordinem specialem ad aliquod subiectum, ad quod alterum accidens non dicit specialem ordinem: ergo si hoc sit falsum, falsum erit quod indiuiduatur per talem ordinem.

Confirmatur hoc, quia si vnum accidens distinguatur numero ab alio accidente per ordinem aptitudinalē ad subiectum aliquod, tunc ex eo quod viderem aliquod accidens in aliquo subiecto, deberem iudicare quod esset distinctum à quocunque accidente subiectato in alio subiecto, & præterea deberem iudicare quod quodcunque accidens subiectatum in hoc subiecto esset idē numero cum quocunque alio eiusdem speciei in eodem subiectato: sed male ita iudicarem, quia posset Deus illud ipsum accidens subiectatum in vno subiecto subiectare in altero subiecto, & posset etiam, illo destructo, ponere in eodem subiecto aliud simile accidens.

Contra tertio, quia sicut ordo vniuersalis præsupponit subiectum suum vniuersale, ita ordo singularis præsupponit subiectum suum singulare: ergo non constituit subiectum suum singulare. Probatur antecedens, quia ordo quicunque aptitudinalis profuit ab ipsa re, cuius est ordo: ergo sicut ordo vniuersalis non potest proficere nisi ab essentia vniuersali; ita ordo singularis non potest proficere nisi à re singulari.

57. *Probatur quarto conclusio*, & confirmantur prædictæ replicæ si hæc albedo indiuiduaretur, aut radicaliter aut formaliter ab hoc numero subiecto, maxime propter connexionem aliquam particularem, quam habet cum hoc subiecto, v.g. cum Petro: sed non habet connexionem aliquam particularem cum hoc subiecto ex vi subiecti præcise, quia hoc subiectum est eiusdem essentiae cum alio subiecto, v.g. cum Paulo, & solum ab ipso numero distinguitur, ergo ex vi subiecti quoad essentiam non habetur ista connexio; sed nec habetur ex vi eius quoad singularitatem: quia singularitas Petri est eiusdem rationis quoad omnia cum singularitate Pauli, præter hoc quod vna fundat negationē idētitatis vnus ex ipsis cum altero, & præter hoc, quod constituent vna Petrum & altera Paulū in esse vnus numero. Sed certe ex hoc capite non potest colligi quare vna albedo potius haberet connexionē cū vno quam cū altero ex illis: ergo non potest esse nec colligi illa connexio ex hoc, aut illo subiecto; vnde si sit aliqua connexio specialis vnus albedinis cū Petro potius quam cū Paulo profecto illa erit desumenda ex natura, aut singularitate albedinis, & sic hæc albedo ex se ipsa erit singularis, & nō ex ordine illius ad hoc subiectū, qui ordo posset colligi, aut desumi ex hoc subiecto, licet terminaretur ad hoc subiectū: sed nec est talis ordo specialis in hac albedine potius quā in illa, ut probari potest eodem argumento, quo iam probatū est quod ille ordo specialis, aut connexio nō posset esse ratione subiecti, & sane si fuisset ille ordo specialis in albedine vna præ alia, sequeretur, quod distinguerentur specie, ut patebit ex dicendis quæstione decima.

Probatur vltimus: quia nulla prorsus est ratio, cur accidentia, sicut habent suam distinctionem specificam ex seipsis eo modo, quo substantiæ habent ex seipsis: ita etiam non haberent suam distinctionem numericam ex seipsis, vel ex aliqua formalitate positiua identificata ipsis, sicut substantiæ habent, aut sicut materia, vel quantitas habent secundum aduersarios.

Confirmatur hoc, quia prius cognoscimus accidentia esse distincta numero & indiuidualiter, quam substantias, ut quā subiecta eorum, vnde per accidentia cognoscimus, substantias, & subiecta esse distincta numero & propterea Porphyrius supra & alij celebres authores diffiniunt indiuidua substantialia per ordinem ad accidentia.

58. *Obiicit primo*: accidens dependet à substantia in esse, ergo indiuiduatur à substantia: à quo enim res habet esse, ab eo habet indiuiduationem.

Respondeo, distinguendo, antecedens: tanquam à causa materiali extrinseca, aut tanquam à causa efficiente, & finali, transeat; tanquā à causa indiuidualiter ipsum constituyente, nego antecedens; & negata consequentia, distinguo eius probationem, à quo res habet esse tanquā à causa extrinseca, nego; tanquam à causa intrinseca, transeat. Et certe si illud, quod daret esse extrinsecè, deberet esse principium formale, aut radicale indiuiduationis, tum Deus deberet esse principium indiuiduationis formale, aut radicale, quod est falsum; & præsertim hoc esset verum respectu eorum, quæ dependēt à solo Deo, & nō possunt ab alio depēdere in genere causæ efficientis, ut sunt res supernaturales. Pro tollenda tamē æquiuocatione aduertendum est nos non querere, quodnam sit principium indiuiduationis quomodocunque, quia certum est quod principium effectiuium sit eius causa efficiens, & principium materiale causa materialis, & ita de reliquis causis. Sed difficultas, quæ hic examinatur, præcisè querit, quod est principium intrinsece & formaliter dans vni indiuiduo accidentali, v.g. huic albedini, quod sit distinctum ab alio indiuiduo albedinis; & etiam querit quanam sit radix, vnde profluat huiusmodi principium formaliter constitutum indiuidui in esse talis.

59. *Obiicit secundo ex Ioanne à S. Th. quæst. nona*, de substantia corruptibili *art. 5.* nulla forma receptibilis est de se indiuidua & singularis, nisi per ordinem ad subiectum recipiens: ergo indiuiduatur per subiectum. Probatur antecedens, quia omnis forma est communicabilis, nisi per subiectum detineatur, & limetur, ergo non est indiuidua, nec singularis, nisi per ordinem ad subiectum. Probatur hoc antecedens ab ipso satis confuse, sed quantum capio, tota vis consistit in hoc: forma non potest fundare distinctionem formatum modo non formali, hoc est (si habeat sensum) non potest fundare distinctionem numericam, nisi ex alio principio, seu per ordinem ad aliud, in quo semel recepta non potest transire ad aliud, nec fieri communis multis, ergo forma est communicabilis, nisi per subiectum detineatur.

Sic intelligo discursum huius authoris, & iuxta hunc intellectū *Respondeo* negando primū antecedens cū antecedenti suæ probationis: ad cuius probationem nego etiam antecedens: & sanè in toto discursu nulla probatio assumitur, quæ non sit æque incerta ac res probanda.

Ad huius autem responsionis maiorem claritatem, & ut evidentiū videatur, quam parum vrgeat hoc fundamentum, *Dico primo* formam, non obstante quod sit in vno subiecto, posse esse simul in alio subiecto, ergo non detinetur per hoc, quod sit in vno subiecto à communicabilitate, quam alias ex se haberet. Probatur antecedens, quia nulla potest dari repugnantia, nisi petendo principium.

Confirmatur: quia secundum aduersarios vna natura completa singularis potest esse simul in pluribus suppositis de potentia absoluta, ergo & vnum accidens simul in pluribus subiectis.

Dico secundo: quamuis non posset vna forma esse simul in pluribus subiectis, posse tamen esse successiue in pluribus subiectis, ergo forma non detinetur ita ab vno subiecto, quin alio tempore possit esse in alio subiecto. Probatur antecedens, quia nulla potest dari repugnantia, & quia non potest assignari ratio aliqua specialis connexionis huius albedinis cum hoc vno subiecto potius, quā cum alio subiecto eiusdem rationis, propter dicta supra n. 57.

61. *Dico tertio* si forma, quæ esset in vno subiecto non posset esse nec simul, nec successiue in alio subiecto, adhuc non indiuiduaretur per ordinē ad subiectū sic, ut ex natura & ratione particulari subiecti posset colligi, quod esset distinctum numero ab aliis formis; ergo nō indiuiduaretur à subiecto, etiāsi haberet hanc connexionē cū subiecto, quæ est maxima, quā potest cū ipso habere. Probatur antecedens, quia quamuis haberet illā connexionē, non posset illa colligi ex subiecti natura, aut singularitate, propter rationem præmissam eodem n. 57.

Confir-

Confir-
matur
conclu-
sio.

Confirmatur, quia etiam si forma, quæ est in hoc subiecto, nequeat communicari, aut simul, aut successiue alij subiecto, non inde habebit distingui numero ab alia forma eiusdem rationis, quæ posset poni in eodem subiecto, siue pro eodem tempore in sensu composito, aut diuiso, siue pro alio tempore: ergo ex illa necessaria connexion & restrictione non habet forma esse distincta numero ab omnibus aliis formis possibilibus.

Confirmatur secundo, quia quamuis forma existens in hoc subiecto nequeat habere communicabilitatem ad aliud subiectum, & quamuis nequireret aliqua alia forma esse, vel eodem, vel diuerso tempore in hoc subiecto, tamen hæc connexio non posset colligi ex subiecto, sed ex ratione particulari formæ, quæ ratio particularis ex alio capite deberet desumi: ergo potius principium indiuiduationis deberet assignari aliud illud caput, ex quo deflueretur illa connexio, quam subiectum.

62. *Idem auctor* replicat contra se hoc modo: forma habet ex se communicabilitatem ad subiectum, & in hoc genere redditur per materiam ulterius incommunicabilis ad aliud subiectum, quod informet: sed de se forma accidentalis non est communicabilis ad alias formas inferiores, cum ipsa sit infima.

Contra hanc replicam opponit, quod si forma accidentalis ex se sit incommunicabilis ad alias formas inferiores, etiam erit incommunicabilis ex se multis subiectis, quia eo ipso, quo est incommunicabilis multis inferioribus, erit vna numero, & eo ipso quod erit vna numero non poterit communicari multis subiectis, & multo minus transire de subiecto in subiectum, ergo &c.

Opponit præterea quod si accidens de se esset communicabile multis subiectis, & redditur solummodo incommunicabile per hoc subiectum aliis subiectis, ergo de se est vniuersalis per modum quinti prædicabilis, licet de se non sit communicabilis per modum secundi prædicabilis, hoc est speciei; sed incommunicabilitas quinti prædicabilis non conuenit accidenti, quod est vnum numero: ergo ut sit vnum numero, dependet ab incommunicabilitate per modum quinti prædicabilis.

Sed quidquid sit de valore replicæ, quæ mihi non probatur, quatenus dicit accidens determinari per subiectum, quia existimo, ut est communicabile vni subiecto, ita & cæteris eiusdem speciei tam simul quam successiue; nec etiam mihi probatur illa replicæ, quia dicit quod de se forma accidentalis sit incommunicabilis aliis formis inferioribus: nam si loquatur de forma quoad naturam specificam, id est falsum: si vero loquatur de ipsa, ut singularis, id quidem verum est secundum omnes, sed oportet ostendere quod non esset singularis à subiecto, à quo iuxta replicam habet incommunicabilitatem ad alia subiecta. Sed quidquid sit de hoc, ut magis enucleetur doctrina prædicti authoris, & confirmetur nostra.

63. *Respondet ad oppugnationem primam* eius quod bene posset forma singularis esse ex se incommunicabilis pluribus inferioribus, ac vna numero, & tamen ex se, hoc non obstante, esse communicabilis pluribus subiectis & simul & successiue, & poterit transire de potentia absoluta de subiecto in subiectum, & si hoc repugnaret ex aliquo particulari capite, posset produci primo in quocumque ex pluribus subiectis: ergo non sequitur quod habet incommunicabilitatem ad plura subiecta, ex eo quod habeat incommunicabilitatem ad plura inferiora formaliter loquendo & præcise.

Ad secundam impugnationem etiam respondeo, quod quamuis accidens singulare esset communicabile multis subiectis, adhuc non sequeretur quod esset vniuersale quinti prædicabilis, quia, ut postea dicemus, ad hoc vniuersale requiritur prædicabilitas de multis cum numerica multiplicatione: sed talis non sequeretur ex eo quod vnum accidens numero esset aut simul aut successiue, quantum est ex se, in pluribus subiectis, sicut non sequitur quod natura diuina sit vniuersale specificum ex eo quod communicetur per modum totius naturæ pluribus personis, ac ut sic prædicetur de illis; quia non communicatur cum multiplicatione, nec prædicatur ut

sic multiplicata. Imo ex doctrina insinuata ab hoc auctore hic, quod accidens ex se sit incommunicabile pluribus inferioribus potest confirmari nostra doctrina: nam per hoc quod sit sic incommunicabile, erit indiuiduum & singulare, prout singulare opponitur vniuersali, quia omne vniuersale est communicabile pluribus inferioribus cum multiplicatione, & propterea essentia diuina non est vniuersale, quia non est sic communicabilis, quamuis sit communicabilis pluribus subiectis absque multiplicatione numerica: ergo si accidens ex se & non à subiecto habet illam incommunicabilitatem, quamuis ex se non haberet quamcumque aliam incommunicabilitatem, sequitur quod non habeat esse indiuiduum, aut singulare à subiecto, quod est nostrum intentum.

CONCLUSIO II.

64. *Accidentia etiam respectiua & inseparabilia non indiuiduantur à subiecto.*

Probat primò, quia sicut cætera accidentia non indiuiduantur per subiectum, ita hæc non debent dici indiuiduari, nisi sit specialis ratio, quæ ad hoc cogat: sed non est: ergo. Probat minor, quia non est alia ratio præter inseparabilitatem ipsorum: sed hæc ratio nulla est, primò quia si ex inseparabilitate alicuius ab alio deberet indiuiduari per illud, Deus esset principium indiuiduationis omnium creaturarum, quia nulla creatura potest esse sine Deo. Secundo quia illa inseparabilitas potest provenire ex imperfectione entitatis relatiue non potentis existere sine adminiculo subiecti, & non ex eo quod indiuiduaretur per subiectum.

Confirmatur hoc, quia ratio, quare hæc similitudo, verbi gratia est determinata ad hoc subiectum ita, ut non possit esse sine ipso, est, quia est talis singularis entitas, ergo præsupponitur ipsius singularitas determinationi eius ad hoc subiectum præ alio.

Probat secundo, quia si deberet accidens respectiui indiuiduari ab aliquo extrinseco sibi, potius aut saltem æque, deberet indiuiduari à termino ac subiecto, cum essentia eius magis declararetur per ordinem ad terminum, quam ad subiectum.

Probat tertio, quia duæ paternitates eiusdem speciei possunt esse in eodem subiecto, si non simul, ut habet Scotus, certe successiue, ut habet communis opinio: ergo non indiuiduantur per subiectum.

CONCLUSIO III.

65. *Anima rationalis, & idem est de quacumque forma substantiali, non indiuiduatur per ordinem siue actuale siue aptitudinalem ad materiam primam.*

Probat, quia eadem numero forma substantialis potest esse in diuersis corporibus: ergo non indiuiduatur per ordinem ad corpus.

Probat secundo, quia aptitudo formæ ad corpus est proprietas ipsius: nulla autem res indiuiduatur per suam proprietatem, nam proprietas est singularis ex eo quod subiectum sit singulare.

Confirmatur per omnia, quibus probatum est materiam non esse principium indiuiduationis.

Confirmatur secundo, quia multo minus dependet à materia forma substantialis, & præsertim anima rationalis, quæ de facto existit sine materia: quam accidens à subiecto: ergo si accidens non indiuiduatur per subiectum, forma substantialis non indiuiduatur per materiam.

QUESTIO IX.

Quid sit principium indiuiduationis rerum.

Impugnatis aliorum Authorum modis dicendi, restat inunc, ut quid re vera dicendum sit, declaretur.

CONCLUSIO

66. *Principium indiuiduationis rerum, hoc est illud, quod formaliter constituitur indiuidua quacumque res, siue totalis siue partialis, siue substantialis siue accidentalis, siue materialis siue spiritualis, est aliquid positum realiter identificatum rei indiuiduæ, formaliter tamen ab ipsa distinctum, quæ entitas vocatur singularitas, quia facit rem, in qua est, singularem seu incommunicabilem, vocatur autem hæc entitas, quia facit rem determinatam & hanc vocatur indiuiduum.*

indiuidualitas vel Pauleitas, &c. quia contrahit naturam specificam ad Petrum & ad Paulum.

Hæc conclusio est Scotistarum omnium cum *Dott.* 2. dist. 3. quæst. 6. & multis aliis. Probatur primo, quia nihil aliud potest assignari, ut patet ex refutatione aliarum sententiarum.

Probatur secundò, quia sicut se habet rationalitas ad animalitatem, quam contrahit, ita etiam se habet Petreitas ad humanitatem quam contrahit: sed rationalitas est quid identificatum realiter animalitati, quam contrahit, & ab ipsa tantum formaliter distinctum: ergo similiter Petreitas erit quid identificatum realiter humanitati, & ab ipsa formaliter distinctum.

Probatur tercio, quia vnitas semper sequitur entitatē: ergo vnitas pumeralis, quæ est maxima vnitas, debet habere aliquam entitatem, ad quam sequatur; sed non sequitur ad naturam formaliter, nec aliquid aliud potest assignari, ad quod sequatur, præter aliquid posituum identificatum realiter naturæ specificæ, & distinctum ab ipsa formaliter: ergo datur huiusmodi entitas; quod si detur, certum est quod sit principium indiuiduationis: ergo. Præterea vnitas debet esse cōformis entitati: ergo si vnitas sit partialis, aut substantialis, aut spiritalis, aut materialis, aut accidentalis, entitas etiā debet esse talis.

Confirmatur, quia assignando huiusmodi principium indiuiduationis, vniformiter potest philosophari de omnibus rebus, & non est opus alio modo philosophari in rebus materialibus, & immaterialibus, totalibus & partialibus; quod tamen fieri non potest in sententia Thomistarum: ergo congruentius assignatur huiusmodi principium quam aliud.

67. *Obiicies primò:* omnis distinctio est per formam vel materiam: sed hæceitas illa, quam nos assignamus, non est forma, neque materia: ergo non est principium vllius distinctionis. Probatur minor quoad primam partem, quia omnis forma est perfectior re, cuius est forma: sed hæceitas non est perfectior natura specificæ: ergo. Probatur minor quoad secundam partem, quia illud, quod determinat aliud, est potius forma, quam materia.

Respondetur negando minorem pro prima parte, & distinguendo maiorem suæ probationis: omnis forma quidditatiua, & essentialis, transeat; non quidditatiua & essentialis nego maiorem, ut patet de formis accidentalibus, quæ non sunt perfectiores substantiis, in quibus subiectantur; & de intellectione, quæ non est perfectior intellectu; & de similitudine, quæ non est perfectior albo verbi gratia in quo subiectatur.

Respondetur, etiam negando minorem pro secunda parte, & distinguo eius probationem: si consideretur, ut est sic determinatiua, concedo, si verò consideretur, quatenus est pars minus principalis cōstituti ex ipsa & re per ipsam determinata, nego. Itaque vna & eadē formalitas secundum diuersas cōsiderationes potest habere rationē formæ & rationem materiæ; formæ quidem, ut est quid determinatiuum; materiæ verò, ut est pars illa, ratione cuius non differt habens ipsam essentialiter ab alio.

68. *Obiicies secundò:* hæceitas in nostra sententia esset substantiæ identificata realiter, ergo esset substantialis & consequenter de essentia substantiæ: sed hoc est absurdum, ergo.

Respondetur negando secundam consequentiam: neque enim omne substantiale debet esse de essentia substantiæ, cui identificatur, alias proprietates rei essent de essentia eius, quia sunt substantiales, & attributa diuina formaliter essent de essentia Dei, quia sunt substantiales, & consequenter non essent attributa.

Dices cum Ioanne à sancto Thoma: si est substantialis entitas, ergo in aliqua substantia fundatur, quia vel est entitas substantialis, vel modus substantialis: si entitas, non distinguitur ab ipsa re, quæ est substantia; si modus, ergo fundatur & originatur in ipsa substantia, & sic aliquid in ipsa substantia assignandum est, ratione cuius conueniat ipsi talis modus; non aliud quam materia: ergo formaliter materia est principium radicale indiuiduationis.

Respondetur hæceitatem substantiæ esse formalitatem substantialem, & accidentis accidentalem; sicut differentia metaphysica substantiæ est substantialis, & accidentis accidentalis: distinguitur autem, hoc non obstante, ab ipsa substantia, in qua est, & gradibus essentialibus eius eo modo, quo rationalitas distinguitur ab homine & animali; nec debet esse modus substantialis, sicut nec rationalitas est modus, aut si hæc dicatur modus, & hæceitas potest vocari modus. Itaque quomodocumque discutitur de rationalitate, eodem modo discutitur debet proportionem seruata de Petreitate, nec vlla prorsus est disparitas quantum de hoc, aut vlla difficultas de vna magis quam de altera.

69. *Obiicies tercio:* Hæceitas illa, si daretur, esset perfectior quam differentia specificæ; sed hoc est falsum, ergo. Probatur sequela maioris, quia esset posterior generatione quā differentia specificæ: sed quæ sunt posteriora generatione, sunt perfectiora iuxta Philosophū 7. Met.

Respondetur negando maiorem & distinguendo minorem suæ probationis: si sint eiusdem ordinis, hoc est, si utrumque sit essentialis, aut utrumque accidentale, transeat: si vnum sit essentialis, & alterum accidentale seu non essentialis, nego. Quod autem responsio hæc sit fundata, patet, quia calor ignis posterius generatur, quam ipse ignis, & tamen nemo dixerit quod sit perfectior igne: similiter risibilibus hominis est posterius homine, & tamen homine imperfectior. Itaque cum hæceitas non sit eiusdem ordinis cum differentia specificæ, non enim est essentialis sicut illa, quamuis esset posterior generatione quam illa, non tamen deberet esse perfectior. Præterea illud axioma non currit nisi in rebus realiter distinctis & producibilibus per diuersas actiones reales qualia non sunt differentia specificæ & hæceitas, quæ per eandem realem actionem producantur.

70. *Obiicies quarto ex Caiet.* omnis actus singularis præsupponit potentiam singularem: sed hæceitas nostra esset actus singularis naturæ specificæ: ergo præsupponeret naturam specificam singularem, & consequenter constitueret & non constitueret ipsam singularem, quod implicat.

Respondetur distinguendo maiorem: si non cōstituat singularem, concedo; si constituat, nego. Itaque vniuersaliter loquendo nulla causa formalis præsupponit subiectum suum in illo esse, in quo illud constituit, seu non præsupponit in subiecto illum effectum, quem ipsi debet tribuere: cum ergo singularitas sit causa formalis singularizans naturā specificam, non debet ipsam præsupponere singularitatem. Præterea argumentum potest retorqueri contra aduersarios, quia quidquid ipsi constituunt principium indiuiduationis, debet esse actus singularis: ergo, si valet argumentum, debet præsupponere naturam singularem, & consequenter constitueret & non constitueret naturam singularem.

71. *Obiicies quinto:* Quod repugnat vni & cōuenit alteri, debet præsupponere ipsa distincta; alias enim vni non magis repugnet, quā alteri: sed Petreitas conuenit Petro, & repugnat Paulo: ergo præsupponit ipsa distincta.

Respondetur primò, retorquendo argumentum, quia quidquid ipsi etiam ponunt esse principium indiuiduationis Petri, debet ipsi cōuenire & repugnare Paulo: ergo præsupponit illa distincta, & consequenter non constituit illa distincta.

Respondetur secundò, distinguendo maiorem: si non sit principium distinctuum iporum, concedo; si sit, nego, & concessa minori, nego consequentiam, quia Petreitas est principium distinctuum Petri à Paulo.

72. *Obiicies ultimo:* sequeretur quod in quolibet indiuiduo cōposito darētur multæ hæceitates, v.g. hæceitas materiæ, hæceitas formæ, hæceitas cōpositi: sed hoc est absurdum, quia alias haberet etiā plures existētiās.

Respondetur distinguendo sequelam: plures hæceitates particulares, concedo; totales, nego, & nego etiā minorem, & ad probationem eius dico non esse absurdum in quolibet cōposito physico esse plures existētiās partiales corref. & lētes pluribus partibus, ex quibus cōponitur: imo

imo id est necessarium, quandoquidem illa possint existere seorsum sine se inuicem, & sine toto ab illis resistent; & quandoquidem, ut suppono iam cum communiori sententia in Metaphysica probanda, existentia rei cuiusque siue completæ siue incompletæ, non distinguitur realiter ab ipsamet re.

An quælibet formalitas metaphysica habeat propriam hæccitatem.

73. *Et si quæras*, utrum quemadmodum qualibet pars physica habet propriam existentiam partialem & propriam hæccitatem partialem distinctam realiter ab existentia & singularitate alterius partis, ita etiam qualibet pars metaphysica habeat hæccitatem & existentiam distinctam formaliter ab existentia & hæccitate alterius partis.

Respondetur, probabile esse quod sic, quia si esset eadem existentia & hæccitas formaliter, qua indiuiduaretur & existeret animalitas hominis & rationalitas hominis, non posset intelligi animalitas hominis esse singularis, aut existere, quin intelligeretur rationalitas existere & esse singularis: sed hoc est falsum, ergo.

Dicitur, non posse rationalitatem hominis existere aut esse singularem, quin existat, & sit singularis animalitas eius: ergo præter existentiam & singularitatem qua existit, & singularizatur eius rationalitas, non exigitur alia formalitas distincta, qua existat & sit singularis eius animalitas.

Respondetur distinguendo consequens: non exigitur alia realiter distincta, concedo: formaliter distincta, nego consequentiam.

Aduertendum autem pro complemento huius rei, quod licet illud positum, quod iam explicuimus, sit principium formale indiuiduationis cuiuslibet rei: tamen, quoties res indiuidua constituitur ex partibus realiter distinctis, quarum qualibet est singularis, illæ partes ut singulares, sunt principium radicale indiuiduationis istius rei: nam si non fuisset res constans ex illis partibus, non fuisset illud singulare, quod est, sed aliud singulare: & vniuersaliter quæcumque constituunt intrinsece aliquam rem, possunt vocari principia & radices omnium prædicatorum convenientium isti rei, de quo non est vlla difficultas. Quando vero res non constituitur ex partibus physicis, sed est physice simplex, tum non querendum aliud principium aut radix indiuiduationis, præter totam entitatem rei istius simplicis, quæ physice considerata potest dici principium omnium prædicatorum istius rei.

QVÆSTIO X.

Utrum inter indiuidua eiusdem speciei detur aliqua dissimilitudo aut inæqualitas præter hoc quod vnum non sit alterum.

74. *Hæc* quæstio proponitur particulariter de anima rationali in tractatu de anima, querendum an omnes animæ rationales sint eiusdem perfectionis, supponendo quod sint eiusdem speciei; sed quia æque posset dubitari de quibuscumque indiuiduis eiusdem speciei ac de indiuiduis animæ, satis congruum videbatur eam hic vniuersaliter proponere, ubi de omnium indiuiduorum natura, qua indiuidua sunt, agitur.

Pro resolutione autem aduertendum est quod sine dubio indiuidua eiusdem speciei possunt esse dissimilia, & inæqualis perfectionis accidentaliter, quatenus scilicet vnum indiuiduum, verbi gratia Petrus, haberet perfectiora accidentia, quam aliud indiuiduum, verbi gratia quæ Paulus, & sic quotidie videmus quosdam homines melioris esse ingenij, ac indolis, ac sanioris complexionis quam alios homines. Certum etiam est indiuidua eiusdem speciei constantia ex partibus heterogeneis, ac etiam homogeneis posse esse inæqualis perfectionis substantialis integralis: sic enim cæcus ac mancus sunt substantialiter imperfectiores quam homines illi, quibus nulla pars integralis deest. Sed quæstio non est in hoc sensu, sed an indiuidua vnius speciei constantia partibus etiam integralibus omnibus eiusdem speciei, sint aut possint esse inæqualis perfectionis substantialis ex natura sua intrinseca substantiali indiuiduata, verbi gratia duo Angeli, aut duo ignes eiusdem magnitudinis, aut duo homines habentes partes integrales omnes eiusdem naturæ sine defectu vllius partis ex parte vnius, qui defe-

ctus non sit ex parte alterius. Vbi supponitur pro certo, quod si sint inæqualis perfectionis aliqua huiusmodi indiuidua ita, ut vnum sit perfectius, aut imperfectius altero, aut possit aliquid facere, cui simile non posset fieri ab altero, quod differentia & inæqualitas illa non possit conuenire ipsis ratione naturæ specificæ, quæ supponitur esse eiusdem rationis ac perfectionis in vtroque sine vlla differentia, unde debet necessario provenire formaliter, & proxime à differentia indiuiduante, & remote ac radicaliter à fundamento vel radice, unde sumitur illa differentia indiuidualis seu hæccitas.

75. *Prima sententia* asserit inter indiuidua eiusdem speciei dari posse huiusmodi diuersitatem & inæqualitatem in perfectione, eamque de facto dari inter aliquas animas rationales; existimant enim animæ Christi Domini, quamuis eiusdem speciei sit cum cæteris animabus rationalibus, esse tamen perfectiorem ex se & sua ratione indiuiduali, quam vlla alia anima. Hanc videtur olim tenuisse communiter Vniuersitas Parisiensis, nam inter articulos ab illa damnatos reperitur oppositum huius sententiæ. Eam tenet directè Caiet. 1. par. qu. 85. art. 7. *Ruius* 2. de anima cap. 3. qu. 3. & alij plures, fauereque ipsemet *D. Thom.* tum 1. p. q. 85. art. 7. tum in 2. dist. 32. q. 2. art. 3. Sed & *Doctor* etiam noster pro ea citatur 3. dist. 15. n. 12.

Aliqui autem intelligunt hanc sententiam sic, ut velit quod necessario omnia indiuidua cuiuslibet speciei debeant esse inæqualis perfectionis. Ita *Fonseca* 5. Met. c. 28. quæst. 16. Alij vero intelligunt eam sic, ut possint quidem esse, & de facto aliqua indiuidua, verbi gratia aliqua animæ rationales sint inæqualis perfectionis, licet possint esse, & verisimiliter sint aliqua alia indiuidua æqualis omnino perfectionis absque vlla diuersitate vel inæqualitate, Ita *Auerſa* qu. 9. sect. 14. *Arriaga* disp. 1. de anima, sect. 8.

Secunda sententia distinguit de duplici specie, vna logica, quæ scilicet sit prædicabilis in quid complete de pluribus numero tantum differentibus; altera physica, quæ est illa, quæ reputatur pro infima communiter à Philosophis ac Theologis dum tractant de ipsa, quamuis logice loquendo non sit infima. Et hoc supposito dicit, quod indiuidua eiusdem speciei logicæ non sint, nec possint esse inæqualis perfectionis, bene tamen duo indiuidua vnius speciei physica possint esse inæqualia in perfectione. Hanc tenet *Auerſa* supra sect. 13.

Tertia sententia absolute & simpliciter tenet, indiuidua eiusdem speciei esse non posse inæqualis perfectionis, sed necessario æqualis. Hanc tenet *Dur.* *Argent.* *Sancinas.* *Sorus.* *Toletus.* & alij, quos citat & sequitur noster *Canell.* disp. 1. de anima sect. 10. Quia vero sine dubio loquuntur hi authores de specie metaphysica, seu illa natura, quæ potest habere rationem speciei logicæ, non credo eos habere cum secunda sententia aliam controuersiam quam de nomine.

CONCLUSIO I.

76. *Si vlla indiuidua eiusdem speciei habent aliquam dissimilitudinem aut distinctionem præter hanc quod vnum non sit alterum, omnia habebunt aliquam eiusmodi dissimilitudinem.* Hæc est expresse cõtra *Arriagam* supra sublezione tertia. Probatur, quia illud ipsum fundamentum quod habetur ad probandum dissimilitudinem ac distinctionem talè inter aliqua indiuidua, habetur ad eam probandam inter omnia: ergo si datur inter aliqua, datur inter omnia. Probatur antecedens, quia ideo, maxime secundum *Arriagam*, aliqua indiuidua debent esse sic dissimilia, quia sic sunt dissimiles duæ visiones diuersorum alborum, & duæ visiones eiusdem albi ab eadem potentia productæ, quandoquidem illæ magis disconueniunt inter se quam duæ visiones eiusdem albi; & ex duabus visionibus eiusdem albi ab eadem potentia productis, vna petat vniri per vnionem, per quam altera vniri non possit. Sed non sunt vlla prorsus duo indiuidua tam similia, quin vnum petat posse intelligi intellectu, per quam alterum non possit intelligi: ergo idem fundamentum dissimilitudinis habetur vtroque.

Si vlla indiuidua habent distinctionem plus quàm numericam omnia talè habebunt.

Confirmatur: si essent aliqua duo indiuidua omnino similia, maxime duo modi eiusdem numero subiecti, qui non sint productui aliarum rerum, nec fiant aut uniantur per actiones aut uniones distinctas, sed seipsis per se: sed vel huiusmodi duo modi non dantur, aut si dantur, sunt dissimiles: ergo non dantur vlla duo indiuidua omnino similia in principiis huius authoris. Probatur minor quoad primam partem, quia impossibile est assignare duos modos, qui non sint productui aliarum rerum: aut non respiciant essentialiter res diuersas aut non producantur diuersis actionibus. quidquid enim producit de nouo, aut est actio aut producit per actionem. Probatur minor quoad secundam partem, quae magis spectat ad propositum, quia illi duo modi petunt ex natura sua intelligi in intellectibus distinctis ita, ut unus possit intelligi per intellectum, per quem alter intelligi nequeat: ergo si dantur, sunt dissimilia tam bene, quam alia indiuidua eiusdem speciei, quae hic author asserit esse dissimilia.

Ipsismet vidit hanc difficultatem, & respondet ex eo, quod unus modus petat cognosci cognitione distincta à cognitione alterius modi, non sequi quod sit diuersus ab altero modo, sed quod distinctus: sicut ex eo, quod negatio identitatis cum alio indiuiduo reperiatur in uno & non in alio indiuiduo, non arguit diuersitatem, aut dissimilitudinem, sed distinctionem numericam; cuius rationem affert hanc, quod esse cognoscibile tali cognitione inuoluatur in distinctione numerica.

Contra primò, quia falsum est, quod esse sic cognoscibile tali cognitione inuoluatur in conceptu distinctionis numericæ illorum modorum: nam possum intelligere illos esse distinctos numero, non intelligendo eos exigere speciales cognitiones.

Contra secundò, quia sicut illa cognoscibilitas per se inuoluatur in conceptu distinctionis numericæ, ita etiam potest dici, quod esse unibile tali unioni particulari, quae alterum uniri nequeat, inuoluatur in conceptu distinctionis numericæ unius ab altero: ergo si ex illa cognoscibilitate non arguitur dissimilitudo, sed distinctio numerica, ex illa etiam unibilitate nequit argui dissimilitudo, sed distinctio numerica.

Confirmatur, posse representare hoc album & non illud, non inuoluatur in conceptu distinctionis numericæ, & propterea arguit dissimilitudinem cognitionis huius albi & cognitionis alterius albi: ergo etiam esse representabile hac cognitione & non illa, non inuoluatur in conceptu distinctionis numericæ, & arguit consequenter dissimilitudinem: sed illi duo modi habent talem representabilitatem: ergo & dissimilitudinem.

CONCLUSIO II.

77 *Non datur nec potest dari inaequalitas perfectionis, aut vlla dissimilitudo inter indiuidua vlla eiusdem speciei, quae est verè, & à parte rei infima & non subalterna.*

Probatur primò auctoritate Philosophi 3. Met. dicentis, quod in genere sit prius & posterius, non vero in specie: hoc est, quod genus sit contrahibile per differentias, quae habent inter se ordinem prioris & posterioris in perfectione, seu quod sub genere continentur aliqua inaequalis perfectionis, non verò sub specie: sed si indiuidua vlla unius speciei infimae possent esse inaequalis perfectionis, hoc esset falsum: ergo.

Probatur secundò, quia aliqua indiuidua eiusdem speciei infimae sunt, aut possunt esse aequalis perfectionis, ut verisimiliter non negabunt aduersarij, & patet, tum quia si vna aqua diuidatur in duas partes, illae duae partes erunt duo indiuidua, & tamen ludicrum esset dicere, quod essent inaequalis perfectionis: tum quia non potest assignari repugnancia aut ratio vlla, cur non possint esse. Sed est eadem ratio de quibuscumque duobus indiuiduis ac de omnibus aliis indiuiduis, eiusdem ac cuiuscumque alterius speciei infimae, quantum ad hoc: ergo omnia indiuidua eiusdem speciei sunt necessarìò eiusdem seu aequalis perfectionis sine vlla dissimilitudine, praeterquam quod hoc sit hoc, & illud sit illud, Probatur minor, tum quia ideo essent aliqua indiuidua

diuersae, seu inaequalis perfectionis, quia haberent diuersas haecceitates: sed omnia indiuidua habent diuersas haecceitates, tum quia non potest assignari ratio nec à priori, nec à posteriori cur aliqua essent aequalia, ac similia omnimodò, & aliqua non essent.

78 *Dices* posse colligi à posteriori quod aliqua indiuidua animae rationalis sint inaequalis, ac dissimilis perfectionis: sed non essentialis, quia supponuntur omnes esse eiusdem speciei: ergo indiuidualis. Probatur maior, quia alij homines habent bona ingenia; alij mala; alij sunt dextri ad res faciendas, alij sinistri; alij inclinati ad haec studia, alij ad illa; sed haec differentia non potest oriri ex alio capite, quam ex animabus: ergo animae sunt inaequalis perfectionis. Quod si etiam proueniret ex corpore, aut ex corpore simul cum anima, sequitur adhuc intentum, nimirum quod aliqua indiuidua hominum sint inaequalis perfectionis.

Respondeo negando maiorem & minorem probationis: nam illa differentia posset prouenire sine vlla diuersitate substantiali, ac indiuiduali corporis, aut animae ex sola diuersitate temperamenti accidentalis & humorum aliorum, quae non sunt de essentia, aut indiuidualitate hominis, ut patet euidenter ex eo, quod idem homo nunc sit bene dispositus ad studendum & discurrendum, nunc malè, nunc inclinat ad vnam rem, nunc ad alteram, sine vlla variatione in perfectione substantiali aut indiuiduali corporis, aut animae.

Et hinc ruit fundamentum Ruyi dicentis, quod animae non peterent huiusmodi diuersas dispositiones maioris, aut minoris perfectionis, nisi ipsamet ex se essent inaequalis perfectionis. Ruit, inquam hoc fundamentum, quia si vna anima potest esse nunc cum meliori, nunc cum peiori dispositione sine inaequalitate in sua perfectione, sine dubio poterunt diuersae animae esse cum diuersis, & inaequalibus perfectionibus sine diuersitate aut inaequalitate in perfectione ipsarum animarum. Quod si diuersae animae, peterent ex natura sua intrinseca diuersas dispositiones maioris aut minoris perfectionis ita, ut vnà exigeret conaturaliter has, alia illas, profectò posset quis dicere quod distinguètur species, atque adeò quod non essent indiuidua eiusdem speciei infimae. Vnde

79 *Probatur tertio conclusio:* si vlla duo indiuidua essent ex praedicatis suis intrinsecis inaequalis perfectionis, aut vllò modo dissimilis, nisi quatenus vnum esset hoc & non illud; aliud illud & non hoc, posset optimè dici, quod essent distinctae speciei, & consequenter non essent indiuidua eiusdem speciei infimae. Probatur sequela prima, quia propterea dicimus simiam, & hominem, mulum & equum, & quaecumque alia differunt specie, esse distinctae speciei, quia ex praedicatis suis intrinsecis habent dissimiles operationes aut effectus, aut aliquam aliam dissimilitudinem, quam quod hoc sit hoc, & illud sit illud: ergo si illa duo indiuidua aut hominum aut animarum sunt alio modo dissimilia ex natura aut praedicatis suis intrinsecis, quam quod hoc sit hoc, & illud sit illud, debet dici quod sint simpliciter diuersae speciei.

Dices, non propterea colligi mulum & equum, &c. esse distinctae speciei, quia ex praedicatis intrinsecis quomodocumque sunt dissimiles, sed quia sunt tales ex praedicatis intrinsecis essentialibus.

Contra: si quis diceret quod illa duo indiuidua essent dissimilia in praedicatis essentialibus, non posset impugnari; & si quis veller dicere quod mulus & equus non essent dissimiles in praedicatis essentialibus, sed in indiuidualibus, posset id dicere aequè benè, ac quod illa duo indiuidua dissimilia essent dissimilia non in praedicatis essentialibus, sed in indiuidualibus: ergo eodem modo posset de vtrisque differi.

80 *Dices* illa praedicata sola esse intrinseca & essentialia, quae sunt comunicabilia: sed illa inaequalitas perfectionis & dissimilitudo, quae essent inter indiuidua eiusdem speciei, non orirentur ex praedicatis intrinsecis comunicabilibus, sed ex haecceitatibus incommunicabilibus.

Contra primò, quia posset sic dici quod dissimilitudo & inaequa

Indiuidua eiusdem speciei non sunt ex se inaequalis perfectionis.

inæqualitas perfectionis equi & muli non oriretur ex prædicatis communicabilibus, sed hæcceitatibus eorum.

Secundo, quia gratis asseritur, quod illud prædicatum intrinsecum non sit essentialiale. Quod non est communicabile: imo id videtur esse falsum, quadoquidem prædicata intrinseca & essentialia Dei non sint communicabilia communicabilitate, de qua hic loquimur, hoc est illa, quæ est propria naturæ vniuersalis, secundum quam res potest communicari cum sui multiplicatione numerica, & in sententia Thomistarum differentia specifica cuiuslibet Angeli esset incommunicabilis, & tamen esset prædicatum intrinsecum & essentialiale eius.

Tertio, quia illud prædicatum, ratione cuius competerebatur uni individuo, v.g. Petro, aut animæ eius perfectio tria, esset prædicatum communicabile, quia posset esse alia aliqua anima & alius homo, qui omnino æqualem & similem fortiretur perfectionem: ergo illa duo individua conuenirent in illo prædicato, & consequenter illud prædicatum esset ipsis communicabile & essentialiale. Et sane qui hoc negaret, posset, vt dixi, negare prædicatum illud, in quo duo muli sunt magis inter se similes, quam mulus & equus sunt similes, esse ipsis commune.

81. *Confirmatur totum hoc*, quia illa duo individua, v.g. duæ animæ, quæ essent omnino similes & æqualis perfectionis, magis conuenirent inter se, quam vllum ex ipsis conueniret cum aliis indiuiduis eiusdem speciei, v.g. aliis duabus animabus maioris perfectionis: sed non magis conueniunt numero, quia tam bene sunt inter se numero distincta, quam ab illis aliis: ergo conuenirent inter se in aliquo prædicato essentiali specifico vel generico. *Rursus*, indiuiduum perfectionis, vt tria, magis distinguitur ab indiuiduo perfectionis vt duo, quam ab alio indiuiduo perfectionis vt tria: sed ab hoc distinguitur numero: ergo ab illo distinguitur specie, quæcunque enim magis distinguuntur quam numero, distinguuntur necessarîo specie.

Dices: calor vt tria, & aqua trium pedum magnitudinis magis distinguuntur ab aqua duorum tantum pedum, & calore vt duo, quam ab aqua alia trium pedum, & calore alio vt tria: sed non distinguuntur tamen specie ab aqua duorum pedum, aut calore vt duo: ergo non est verum quod, quæ differunt plusquam numero, differant specie.

Respondeo illud axioma, & doctrinam nostram præmissam intelligenda de diuersitate, quæ oritur ex alio capite quam ex continuatione, aut additione plurium partium, aut graduum eiusdem speciei, non vero de diuersitate orta ex tali additione: in exemplo autem allato contra, diuersitas maior oritur ex tali additione, unde non facit ad rem, nec tollit vim axiomatis in sensu, in quo communiter intelligitur & debet intelligi.

82. *Probatur ultimo conclusio*, quia hæcceitates non addunt supra naturam specificam, nisi vel, vt communius tenent recentiores, negationem vterioris communicabilitatis cum diuisione numerica, vel certe, vt tenemus nos formalitatem positivam, quæ sit principium talis negationis, & cuius solum munus & officium est fundare talem negationem; quodque aliter explicari non possit, vt distinguitur formaliter à formalitatibus essentialibus, quam quod sit principium, ad quod sequitur talis negatio: sed quicumque modus ex his teneatur, non potest hæcceitas vna tribuere maiorem, aut dissimilem perfectionem illi, quam altera quæcunque tribuit; ergo indiuidua eiusdem speciei nequeunt habere inæqualitatem vllam, aut dissimilitudinem in perfectione. Probat minor, quia quodlibet indiuiduum est tam perfecte incommunicabile, quam quodcumque alterum indiuiduum: ergo habet negationem incommunicabilitatis tam perfectam, & principium formale indiuiduandi vt tale præcise, quam quodlibet alterum indiuiduum; ergo implicat quod habeat ex tali negatione, aut ex principio formali indiuiduandi, quæ tale, maiorem perfectionem, quam quodcumque alterum.

Confirmatur specialiter contra primum modum dicendi de negatione, quia nulla negatio potest esse principium formale, aut radicale perfectionis positivæ: ergo nullum

indiuiduum ratione negationis potest esse maioris perfectionis quam aliud indiuiduum.

Confirmatur secundo contra secundum modum de positione: illud positivum, quod indiuiduat, licet realiter, vt identificatur aliis prædicatis, habeat omnia illa munera quæ competunt aliis illis prædicatis; tamen formaliter, vt hæcceitas, aut vt Petreitas v.g. non habet aliud munus, quam facere naturam specificam esse hanc, seu facere vt hæc res non sit illa res, sed talis, quæ cum illa re faciat numerum rerum, vt plures homines: sed est evidens quod sub hoc conceptu præcise non possit tribuere maiorem, aut minorem perfectionem: ergo indiuidua ex hæcceitatibus formaliter consideratis non possunt habere, nec formaliter nec radicaliter inæqualitatem perfectionis.

Quod si dicas Petreitatem, v.g. non vt est hæcceitas formaliter, sed secundum aliam rationem, tribuere illam maiorem perfectionem: *Contra*: quia sic posset dici quod secundum alias rationes tribuat omnem perfectionem competentem rei ex natura specificæ; & vltius non poterit ostendi cur secundum aliam illam rationem considerata non sit prædicatum intrinsecum & essentialiale rei.

Obiicies primo censuram Parisiensem præmissam in propositione primæ sententiæ.

83. *Respondeo*, illam non transire Sequanam, sed nec in illa ipsa Vniuersitate modo viget, cum multa hodie in ea teneantur, quæ olim simili multabantur nota.

Obiicies secundo: sequeretur, quod anima Christi non esset perfectior anima Iudæ: sed hoc videtur inconueniens, ergo.

Respondeo distinguendo maiorem: quoad prædicata intrinseca tam quidditativa, quam indiuidualia, concedo, nec id est inconueniens, quoad perfectiones accidentales, nego maiorem, & conformiter distinguo minorem, & nego consequentiam. Et sane si anima Christi sit substantialiter imperfectior substantia Luciferi secundum omnes, & si non sit essentialiter perfectior anima Iudæ, quod fateri debent aduersarij, quia alias non essent eiusdem speciei infimæ, non est mirum, nec inconueniens quod non sit perfectior anima Iudæ indiuidualiter.

84. *Obiicies tertio*, secundum Philosophum 2. de generatione animalium cap. 3. sicut anima est perfecta magis vel minus, ita corpus præparat, ergo datur inter animas inæqualitas perfectionis.

Respondeo distinguendo consequens: inter animas eiusdem speciei, nego, neque de his ibi agit Philosophus; inter animas diuersæ speciei, de quibus agit Philosophus, concedo consequentiam.

Obiicies quarto: Genus diuiditur per differentias específicas inæquales: ergo & species infima per differentias numericas inæquales.

Respondeo negando consequentiam, quia non repugnat differentiis specificis inæqualitas perfectionis, sicut nec dissimilitudo; repugnat autem differentiis numericis, vt patet ex principiis nostræ conclusionis.

Obiicies quinto: Salomon Sap. 8. dicit se sortitum fuisse animam bonam comparatiue ad alios homines, qui non sortiti sunt æque bonam, & propterea agit gratias Deo recognoscendo illud beneficium: ergo datur inæqualitas perfectionis inter indiuidua eiusdem speciei.

Respondeo distinguendo antecedens: animam bonam substantialiter, cum illa comparatione, hoc est meliorem aliorum hominum animabus, nego antecedens; accidentaliter ratione donorum superadditorum & dispositionis corporalis, concedo antecedens; & similiter distinguo consequens; ex ratione substantiali intrinseca siue essentiali siue indiuiduali, nego; ex donis extrinsecis & accidentalibus animæ, concedo consequentiam.

85. *Obiicies sexto*: duæ actiones, quibus producuntur ab iisdem causis duo calores, v.g. numero distincti, sunt magis similes inter se, quam duæ actiones quibus eadem causæ possent producere eundem numero calorem: ergo inter has duas & illas est aliqua dissimilitudo plusquam numerica.

Rursus: ubi, quo ponitur quis in vno loco, magis est dissimili;

diffimilis *vbi*, quo poneretur in alio loco, quam alteri *vbi*, quo poneretur in eodem loco: ergo inter *vbi*, quo ponitur in vno loco, & illud quo ponitur in altero, est aliqua diffimilitudo plusquam numerica. Itē visio vnus albedinis distinguitur magis à visione alterius albedinis, quā ab alia visione eiusdem albedinis: ergo habet aliquam diffimilitudinem cum visione alterius albedinis plusquam numericam. Omnes hæ consequentiæ probantur, quia illæ actiones, *vbi*, & visiones habent diffimilitudinem numericam cum *iis*, cum quibus magis conueniunt, aut cum quibus maiorem habent proportionem: ergo plusquam numericam habent cum *iis*, cum quibus minus conueniunt, aut cum quibus minorem habent proportionem; sed ab his non distinguuntur specie: ergo falsum est axioma adductum in fauorem conclusionis, quod quæ differunt plusquam numero differunt specie, etiam in sensu, in quo supra dictum est illud debere intelligi. Et vterius: ergo potest inter aliqua esse aliqua particularis diffimilitudo aut improprio ex differentiis indiuidualibus magis, quā quod vna faciat hoc esse hoc, & non illud, altera facit illud esse illud & non hoc; & sic ruit totum fundamentum nostræ conclusionis.

Probatum subsumptum, scilicet quod actio respiciens vnum calorem nō distinguatur specie ab actione respiciente alium calorem, & quod *vbi* respiciens vnum locum non distinguatur specie ab *vbi* respiciente alium locum; & denique quod visio respiciens vnam albedinem non distinguatur specie à visione respiciente aliam albedinem. Probatum, inquam, hoc subsumptum, quia nō videtur possibile quod illa distinguantur specie, quæ nō respiciunt aliqua specie distincta & specialiter non videtur possibile vt actiones aliqua aut vili respectus distinguatur specie, nisi vel fundamentū vel terminus vel ratio fundandi vel conditio aliqua sine qua non, vel diuersitas modi, quo exit à fundamento (vt si vna actio libere, altera naturaliter à principio exiret aut emanaret) vel aliquod connotatum eius sit distincta rationis: sed nihil horum interuenit in exemplis prædictis aut vllis similibus: ergo illa non erunt distinctæ speciei.

Confirmatur, quia distinctio specifica respectuum & actionum debet desumi ex termino, aut fundamento, aut ratione fundandi, aut conditione sine qua non, aut aliquo connotato; sed ex nullo horum capitum potest desumi distinctio specifica prædictorum, cum omnia sint respectu omnium eiusdem speciei: ergo nullo pacto debet asseri distinctio specifica inter ipsa.

86. Hæc obiectio quamuis non vrgeatur tam communiter contra nostram conclusionem, est potissima tamen, quæ vrgeri potest, & quæ probabilitatem aliquam oppositæ sententiæ possit conciliare.

Respondetur autem, actionem, qua producit vnum calorem hoc ipso, quo determinatur ex natura sua intrinseca ad illum calorem ita, vt non possit esse terminata etiam de potentia absoluta ad aliud, esse omnino distincta speciei ab alia actione, per quā producit alius calor numero distinctus, & idem est dicendum, seruata proportionem, de *vbi*, & visionibus, aliisque rebus eiusdem rationis. Vnde nego subsumptum obiectionis, & ad eius probationem dico sufficere ad distinctionem specificam aliorum, quod vnum ex illis aliquid, quod formaliter non faciat seu non conducat ad distinctionem numericam, ex natura sua intrinseca ita necessariò includat, vt alterum simile quid non includat, siue respiciat aliquid distinctæ speciei, siue non respiciat: quare nego in forma maiorem probationis. *Ad confirmationem respondeo* distinguendo maiorem: ex illis capitibus solum, nego maiorem: ex illis, sed non solis, concedo maiorem, & concessa minori, nego consequentiam.

Obicitur septimo: Duo homines quorum materia aut corpus essent diuersa numero, magis inter se disconueniunt, quā duo homines, quorum materia esset vna numero: sed tamen non distinguuntur specie: ergo aliqua, quæ plusquam numero differunt: etiam sine additione partium aut graduum eiusdem speciei, non differunt specie, & consequenter corrumpunt fundamenta nostræ conclusionis.

Respondeo distinguendo consequens: si disconuenientia maior oriatur ex eo quod non conueniant in aliquo vno numerice, sicut alia quæ minus disconueniunt, concedo consequentiam: si sic, nego consequentiam: quemadmodum enim disconuenientia maior ex negatione tot graduum, quot alia habent, non arguit distinctionem specificam: ita dicendum de disconuenientia orta ex negatione inclusionis vnus rei numero, qualis includitur in aliis.

CONCLUSIO II.

87. Illa acceptio speciei physica, quæ scilicet, sub se contineat plures species infimas logicè consideratas, est prorsus inutilis, noua, & sine fundamento. Hæc est directe contra Auersem supra, & meo iudicio communissima apud vereres, quos in questione de nomine potius debemus sequi.

Probatum autem, quia non potest assignari utilitas aliqua proueniens ex illa acceptione; nec vllus antiquus author, qui eam vsurpet; nec aliqua ratio aut fundamentum, ob quod de nouo constituatur: ergo est inutilis, noua, & absque fundamento.

Confirmatur hoc, quia quotquot veterum dicebant aliqua esse eiusdem speciei, ac solo numero distincta, prorsus id intelligebant de specie infima, quæ vere & realiter ita infima est, vt possit de pluribus numero tantum differentibus prædicari: ergo loquebatur de specie logica, & non de physica.

Confirmatur secundo, quia quamuis agerent de aliquibus rebus, secundum aliquam considerationem communem genericè illis, non descendendo ad rationes specificas, nō inde sequeretur quod existimarent illa esse eiusdem speciei vllō modo, aut quod vocarent illa eiusdem speciei.

88. Dices cum Auerse Philosophi agunt de anima rationali tanquā de specie infima, tamen possunt dari sub illa animæ diuersæ, ac inæqualis perfectionis (quidquid sit an de facto dentur tales) ita vt vna possit esse maioris virtutis in operando, quā alia: ergo aliqua species reputatur pro infima à Philosophis, & consideratur tanquam infima, quæ tamen logicè non sit infima: ergo admittenda est acceptio speciei physica in sensu explicato.

Respondetur, Philosophos, qui agunt de anima rationali, tanquam specie infima, re vera existimare eam esse speciem vere infimam, & non capere speciem infimam in sensu Auerse, sed in sensu proprio, quo capitur pro specie prædicabili logica, quidquid sit an in hoc decepti sint, nec ne. Vnde in forma respondeo distinguendo maiorem: illi Philosophi, qui putant plures animas rationales non posse esse distinctæ speciei logicæ, concedo; alij Philosophi, nego maiorem, & admissa minori ac consequentia prima, nego consequentiam secundam, quia qui agunt de anima, tanquam de specie, non intelligunt speciem physice consideratam, quæ possit habere sub se plures alias species, sed de specie vere infima logicè loquendo.

Dices secundo: Thomistæ vocant naturam Michaëlis speciem, sed tamen non est species logicè loquendo in sententia eorum, quandoquidem non sit prædicabilis de multis, nec communicabilis: ergo aliquid potest vocari species, quod non est species logica.

Respondeo, quidquid sit de minori, quæ secundum Caietanum est falsa, cum ipse putet illam naturam esse speciem logicā, licet nequeat à parte rei multiplicari numero. Quidquid inquit sit de hoc, respondeo distinguendo consequens: si habeat sub se plures species, nego; si non habeat, quamuis non habeat plura indiuidua, transeat. Loquat autem semper de specie infima, de qua hic est sermo, cum de specie subalterna ac subiectibili non sit dubium, quin sint multæ tales species, quæ non sunt species prædicabiles logicæ.

90. Pro complemento huius questionis hic addendum sententia duxi, quod aliquos audierim Professores alicuius notæ aliquot defendentes inæqualitatem perfectionis in indiuiduis eiusdem speciei ex hoc principio: quod illa sint censenda eiusdem speciei, quæ quamuis habeant aliquā diffimilitudinem in prædicatis intrinsecis, tamen nō differunt notabiliter, vnde quando aliqua differunt aliquo modo, sed non

Inutilis est distinctio speciei infime logicæ & physice.

non notabiliter, non debent dici differre specie, sed numero tantum, & consequenter quandoquidem haberent aliquam dissimilitudinem & inæqualitatem perfectionis, licet non notabilem, deberent dici esse dissimiles & inæqualis perfectionis intra eandem speciem, & illa dissimilitudo & inæqualitas competere ipsi ratione differentiarum individualium, quibus notabiliter differrent, quæ solæ differentia iuxta hanc sententiam sunt specificæ differentia, & omnes differentia, quibus res non differunt notabiliter sunt differentia tantum individuales: quam sententiam videtur amplecti *Arriaga disp. 1. de anima subf. 2.*

Non requiritur ad distinctionem specificam notabilis differentia.

91. *Hæc sententia* incurrit eandem notam, quam præcedens Auerfæ, si non sit minus fundata.

Impugnatur autem primo per probationes secundæ conclusionis, quæ æque militat contra hanc ac contra Auerfam.

Impugnatur secundò, quia si quæ essent individua inæqualis perfectionis intra eandem speciem iuxta hanc sententiam, maxime duæ visiones diuersarum numero albedinum, aut duæ animæ exigentes diuersam corporum complexionem, aut habentes inclinationes dissimiles: sed huiusmodi habent omnino notabilem differentiam; nam valde notabilis est differentia huius visionis ab illa, quod vna visio de potentia absoluta non possit extendere se aut terminari ad obiectum alterius, nec contra, & quod vna anima ita respiciat talē dispositionem aut inclinationem, ut non possit respicere aliam: ergo illa differunt specie & non differunt specie, differunt quidem quia notabiliter differunt; non differunt autem specie, ut supponitur in illa sententia.

Confirmatur, quia actio & passio differunt specie, ut supponitur communiter, ut equus ac mulus: sed certe posset dici quod non differrent notabiliter, si prædicta non differant notabiliter.

Confirmatur secundò, quia quando dicitur, quod illa sola differant specie, quæ notabiliter differunt, vel intelligitur de notabilitate ex parte nostræ cognitionis ita, ut nos cognoscamus, quod habent illam notabilem differentiam, vel ex parte rei independenter à cognitione nostra: si primò dicatur: ergo, si nos non cognouissemus finiam & hominem distingui notabiliter, non distinguerentur specie, quod est absurdum. Si secundum dicatur; unde constat, quod illa, quæ habent inæqualitatem perfectionis, aut maiorem dissimilitudinem, quam quod vnum ex illis non sit alterum, sed faciat numerum cum ipso, non habeant à parte rei notabilem differentiam?

Adde ad hæc, quod multa censeamus esse diuersæ speciei, in quibus non apparet tam notabilis differentia, nisi quod constet ea differre plusquam numero, id quod euidens est in multis herbis, piscibus, ac lapidibus.

92. *Dices* in rebus moralibus illa censetur esse eiusdæ speciei, quæ licet habeant aliquam dissimilitudinem maiorem, quam quod vna non sit altera, non habent tamē notabilem: ergo similiter in physicis dicendum, quod illa sint eiusdæ speciei, quæ non differunt notabiliter.

Respondet, quidquid sit de antecedenti, negando consequentiam, quia moralia pendent ex æstimatione, quæ potest non considerare aut curare paruum differentia: sed physica non dependent ab æstimatione, sed à re ipsa; unde si in te habeant dissimilitudinem maiorem quam quod vna non sit altera, debent dici distincta speciei.

Dices secundò cum Arriaga: Petrus & Paulus sunt individua eiusdæ speciei, sed tamen maiorem dissimilitudinem habent inter se, quam numericam: nam Petrus includit vnionem, quæ magis quam numero distinguitur ab vnione Pauli; vnio enim Petri ex se determinatur ad materiam & formam Petri ita, ut non possit poni inter materiam & formam Pauli; ergo, &c.

Respondet aliquis negando vnionem per se includi in composito, sed esse tantum conditionem sine qua non, unde quamuis vniones Petri & Pauli essent diuersæ speciei, non sequeretur Petrum & Paulum esse diuersæ speciei & plusquam numero distinctos.

Contra, quia quamuis vniones non includerentur per se in composito, sed per modum conditionis, tamen materia Petri respicit vnionem Petri sic, ut non possit subiectare vnionem Pauli; ergo est differentia plusquam numerica inter materiam, quæ per se includitur in Petro, à materia Pauli, & consequenter Petrus & Paulus distinguuntur plusquam numero, non minus quam sic distinguerentur, si per se includerent vniones.

Contra secundò, quia quæcunque ex natura sua intrinseca præsupponunt conditiones diuersæ rationis, sunt diuersæ rationis: sed Petrus præsupponit, ut supponitur in hac responsione, vnionem distinctæ rationis ab ea quam præsupponit Paulus: ergo Petrus & Paulus sunt distinctæ rationis.

Respondet ergo aliter negando maiorem: ad cuius probationem dico, quod Petrus, & Petrus non includat talem vnionem ut habet illam maiorem differentiam, esset enim idem numero Petrus, quamuis illam non includeret, sed aliam quamcunque. Et si quæras, cur ergo realiter à parte rei nequeat esse Petrus absque tali determinata vnione? Respondet hoc prouenire ex vnionis natura, quæ cum sit essentialis determinatio, nequit habere indifferentiam. Quod si etiam Petrus ex natura sua peteret talem vnionem particularem, & talem intellectiōem particularem plusquam numero distinctas ab vnione & intellectiōe, quas peteret Paulus, dicendum esset, quod essent distinctæ speciei realiter loquendo, & à parte rei propter principia nostræ conclusionis: hæc refert, quod communiter reputentur esse eiusdæ speciei, quia considerantur communiter ut homines, & ut includunt formalitates spectantes ad esse hominis, quæ homo est præcise, easque quæ consequuntur ad illas formalitates, & quæ possunt illas determinare ad aliam rationem hominis; unde cum in his formalitatibus non habeant dissimilitudinem, merito censentur eiusdæ speciei humanæ, quamuis secundum alias consideraciones, & formalitates essent diuersæ speciei.

Propter hanc tamen replicam & obiectionem sextam satis probabile est posse dari intra eandem speciem duo individua, quæ sint magis dissimilia quam distinctio numerica præcise exigat, modo tamen illa dissimilitudo non inuoluat ordinem ad aliqua diuersæ speciei; unde quia distinctio, quam vnio, & similitudo & intellectiō huius albedinis habet ab vnione, similitudine, & intellectiōe alterius albedinis, non inuoluit ordinem ad distincta speciei, propterea possunt dici esse eiusdæ speciei. Et iuxta hoc posset limitari conclusio de dissimilitudine inuolvente ordinem ad diuersa speciei.

QVÆSTIO VLTIMA.

De individuo logico, seu secundo intentionaliter considerato.

93. **D**Vas adhibuit descriptiones individui hoc modo accepti Porphyrius. Prima, quod sit illud quod subiicitur speciei, quod intelligendum de specie infima, quia alias species infima esset individuum, quia subiicitur speciei subalterne. Subiectio etiam illa intelligenda est non ita, ut non subiiciatur alicui, quod non sit species infima, quia subiicitur etiam generi & omnibus prædicatis superioribus ad speciem infimam: sed vel ita, ut non subiiciatur generi immediate, sicut subiicitur speciei infimæ: vel ita quod si per accidens ad naturam ipsius, quod subiicitur alij quam speciei infimæ; vel ita denique ut, quamuis subiici possit generi, debeat etiā cōplete prædicari possit, nec de hoc est vlla difficultas consideratione digna vteriori. Altera definitio, seu descriptio est, quod sit illud, quod de vno solū prædicari potest: de cuius descriptionis bonitate hic agendum.

CONCLUSIO II.

94. *Hæc descriptio individui bona est.* Est communissima, patet quia per eam declaratur natura eius, ut distinguitur ab vniuersali, quatenus vtrumque dicit ordinē ad actus comparatiuos intellectus: ergo bene describitur secundò intentionaliter acceptū. Probat autem antecedens, quia vniuersale est, quod potest prædicari de multis.

Prima descriptio individui.

Quæ ratione particula in individuo habet subiecti generis.

Bene describitur individuum secundò intentionaliter acceptū.

multis: ergo quod non potest prædicari de multis, sed de vno solo, habet naturam distinctam ab vniuersali ut sic; & oratio, qua talis natura significatur, sufficienter declarat naturam eius, ut distinguitur ab vniuersali.

Confirmatur, quia in illa descriptione ponitur aliquid, in quo convenit cum vniuersalibus, secundò intentione acceptis, nimirum quod sit quid vnum prædicabile, & ponitur aliud pro differentia ipsius ab illis, nimirum quod sit prædicabile nō de multis, sed de vno solo.

95 *Obijciens primò*. Petrus verbi gratia est indiuiduum, sed non est prædicabile de vno: ergo mala est prædicta descriptio.

Respondeo negando minorem, quia est prædicabile de se ipso, potest enim verè dici quod Petrus sit Petrus.

Dices, nihil posse prædicari de seipso, & hinc *Auerroes* 1. Prior. dicit prædictam definitionem competere solūmodo indiuiduis accidentiū, verbi gratia huic albedini, quæ potest prædicari de subiecto inhesionis vno solo.

Contra, quia licet nihil posset prædicari de seipso prædicati one formali, ad quam requiritur ut prædicatum dicat explicitè aliquid, quod non dicit subiectum explicitè, tamen bene potest aliquid prædicari de seipso prædicatione identica, & ipsemet Philosophus tali prædicatione utitur. 5. Met. tex. 23.

96 *Obijciens secundò*: essetia diuina singularis potest prædicari de pluribus, verbi gratia de tribus personis diuinis: item accidēs vñ numero, verbi gratia vñ numero albedo, potest successiue prædicari de pluribus subiectis, imò & simul etiā de potetia absoluta: quinimò de facto hæc albedo potest prædicari de se ipsa prædicatione identica, sicut Petrus potest de seipso prædicari, & præterea potest de subiecto suo inhesionis, in quo scilicet inhaeret, verbi gratia de pariete prædicari prædicatione formali in concreto; hæc enim est prædictio formalis: hic paries est albus hac albedine: ergo malè dicitur quod indiuiduum non sit prædicabile de multis.

Respondeo distinguendo antecedens: prædicta singularia possunt prædicari de multis, in quibus multiplicentur, nego antecedens: in quibus non multiplicentur concedo antecedens & similiter distinguo consequens: quod non sit prædicabile de multis sine multiplicatione sui, concedo, nec id nos dicimus, aut in prædicta descriptione significatur; cū sui multiplicatione, nego consequentiam. Itaque quando dicitur quod indiuiduum sit prædicabile de vno solo, hoc debet intelligi de prædicabilitate opposita prædicabilitati vniuersali, sic scilicet, ut indiuiduum non sit prædicabile de multis cū multiplicatione sui, quemadmodū vniuersale est prædicabile.

Dices: si sufficiat ad rationem indiuidui, quod non sit prædicabile de multis cum multiplicatione, sufficeret dicere quod esset illud quod non esset prædicabile de multis cum multiplicatione: ergo non erat necessarium addere quod esset prædicabile de vno.

Respondeo concedendo totum, sed tamen non frustra addebatur quod esset prædicabile de vno, quia quandoquidem talis prædicabilitas competat indiuiduo, poterat significari in oratione descriptiua eius.

97 *Obijciens tertio*: Indiuiduum vagum, verbi gratia, aliquis homo, potest prædicari de multis, verum enim est dicere quod Petrus sit aliquis homo, & Paulus sit aliquis homo, & hoc videtur etiā fieri cum multiplicatione numerica: quandoquidem verum sit dicere quod Petrus & Paulus sint plures aliqui homines: ergo malè dicitur quod indiuiduum non sit prædicabile de multis cum multiplicatione.

Respondetur: indiuiduum vagum non esse aliquid determinatum, sed indeterminatum & explicabile per ly, vel: sensus enim illarum vocum aliquis homo, est, ille vel ille homo. Indiuiduum autem hic descriptum non est aliquid vagum & indeterminatum, sed aliquid determinatum; vnicuique enim indiuiduo determinato conuenit prædicta definitio, & cōceptus eius est determinatus quantum ad explicationem. Vnde in forma *Respondeo*, quidquid sit de antecedenti, distinguendo consequens: malè dicitur id de indiuiduo determinato, quod prædi-

cta definitione explicatur, nego consequentiam; de vago, transeat consequentia; nec de hoc id dicitur in prædicta definitione.

Respondeo secundò, negando antecedens quoad secundam partem: neq; enim propriè dicitur quod Petrus & Paulus sint plures aliqui homines, sicut verum est dicere de ipsis propriè quod sint plures homines, vnde non multiplicatur propriè in ipsis aliquis homo: cuius ratio est quod id quod propriè multiplicatur sit quid vnum determinatum, quale non est indiuiduum vagum.

98 *Obijciens quartò*, Indiuiduum entis, & indiuiduum quodcumque genericum est prædicabile de multis cum diuisione, & multiplicatione sui; verum enim est dicere quod Petrus sit hoc ens & hoc animal, & quod Paulus sit hoc ens & hoc animal.

Respondeo negando antecedens; quamuis enim ens & animal sit sic prædicabile, tamen id non est verum de ente aut animali, ut contracto per aliquam singularitatem, quia eo ipso quo sic contrahuntur, determinantur & restringuntur à multiplicatione; vnde falsum est, quod illud singulare animal, aut ens quod prædicatur de Paulo, prædicetur de Petro, sed aliud singulare animal numero distinctum: ergo vnum aliquod singulare animal non multiplicatur in ipsis.

Ex his patet, sententiam *Auerrois*, existimantis hic definiri sola indiuidua accidentium ex eo quod illa sola sint prædicabilia formali prædicatione, nō esse bonam: tum quia omnia indiuidua, etiam substantiaalia, sunt prædicabilia de vno solo in sensu supra explicato: tum quia alias diminutè procederet *Porphyrus*, cum non definit omnia indiuidua quæ talia; tum quia non est necesse, ut intelligatur prædicabile possum in prædicta definitione de prædicabili prædicatione formali, quia potest intelligi de prædicabili, vel abstrahente à prædicatione formali, & identica; vel de prædicabili identica, nam quodlibet indiuiduum tam substantiale quam accidentale est prædicabile prædicatione identica de vno solo in sensu supra explicato.

99 *Quæres*, an ratio indiuidui hic explicata sit communis vniocè omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis?

Respondeo, si capiatur indiuiduum hic definitum, prout dicit formaliter secundam intentionem, quæ sit relatio rationis resultans ad actū, quo consideratur indiuiduū, ut quid indistinctum à se & immultiplicabile, posse dici quod ratio indiuidui ut sit sit cōmunis vniocè omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis, non minus quam ratio hominis est cōmunis vniocè omnibus hominibus; quæ sententia est communis *Scotistarum* & *Thomistarum*. Si verò non capiatur indiuiduū secundò intentione sic, sed prout dicit aliquid prædicabile de vno solo, non intelligendo per prædicabilitatem, prædicabilitatem proximam, quæ cōpletur per relationem rationis sequentē ad actum comparatiuum intellectus aut per denominationē extrinsecā desumptam à tali actū; sed pro prædicabilitate remota, quæ antecedit in re istā relationem rationis, aut denominationem extrinsecam; verisimilius est quod nō describatur aliqua vna ratio in hac descriptione magis, quam describitur in definitione indiuidui metaphysici, & consequenter quod eodē modo indiuiduum secundò intentione acceptū, ac ratio eius sit cōmunis omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis, quo ratio indiuidui metaphysici & primò intentione accepti est communis omnibus indiuiduis metaphysicis primò intentione acceptis.

DISPUTATIO VII.

De Differentia.

APITE tertio sui libri agit *Porphyrus* de Differentia, quæ est tertiu prædicabile; & in primis diuidit differentia ut sit in communem, propriam, & propriissimam. *Differentia communis* est accidens separabile faciens aliquam rem differentem à se vel ab alia re, ut albedo

Indiuiduū genericum non multiplicatur in inferioribus.

Non sola indiuidua accidentia de se describunt à *Porphyrio*.

An ratio indiuidui sit communis vniocè omnibus indiuiduis.

Triplex differentia.